

Översiktsplan för Hammerdal

Strömsunds kommun

K-Konsult Jämtland AB

Antagandehandling

Antagen av kommunfullmäktige 1995-03-01

Del I: Beskrivning av Hammerdal,
sammanfattning av idéer och utveckling

Strömsunds
Kommun
Stræjmien tjjelte

ÖVERSIKTSPLAN FÖR HAMMERDAL

<u>INNEHÅLL</u>	<u>SID</u>	
DEL I		
Förord	1	
Kort om Hamnerdal	3	
Adresskarta	4	
Det viktigaste för Hamnerdal	5	
Riksintressen - konflikt eller gemensam resurs?	6	
Beskrivning av planförslaget	8	
DEL II		
Beteckningar och områdesbeskrivningar till Hamnerdals samhälle, plankarta 3	11	
Plankarta 3: Hamnerdals samhälle, skala 1:4000	40	Karta Utvikning
Genomförande	17	
DEL III		
Idéer och illustrationer	19	
Plankarta 1: Amneråns sjösystem med Hamnerdal	37	Karta A4
Illustration till Hamnerdals samhälle, plk 3	38	Karta A4
Plankarta 2: Hamnerdals samhälle, plk 3	39	Karta A4
Separata kartbilagor:		
Underlagskarta 1, skala 1:4000		Karta Utvikning
Underlagskarta 2, skala 1:4000		Karta Utvikning

FÖRORD

Strömsunds kommun har beslutat att upprätta en översiktsplan för Hammerdals samhälle och lokala grupper har tagit fram underlaget för översiktsplanen. Tillsammans med översiktsplanen har ett handlingsprogram gjorts.

Kommunen har tillsatt en projekteringsgrupp där tjänstemän från kommunen och länsstyrelsen ingår och Jan-Olof Olofsson från Hammerdal är projektledare.

Grupperna i Hammerdal har under ett år diskuterat och framställt förslag för Hammerdals framtid. Resultatet av diskussionerna ses sammanfattat i handlingsprogrammet. Översiktsplanen i sin tur bygger på handlingsprogrammet samtidigt som andra fakta och idéer vävts in.

Handlingsprogrammet och översiktsplanen har arbetats fram av K-Konsult Jämtland AB genom Carina Westermarck Nordlander under kontinuerlig kontakt med representanter från Hammerdal (främst projektledaren Jan-Olof Olofsson), från kommunen (främst Bengt Regin) och från länsstyrelsen (främst Lilly Hägglund).

För Hammerdalsbornas sida kan den här processen ses som ett sätt att få stöd från kommunalt och regionalt håll för en utveckling som bygger på egna initiativ och egna önskemål. Inte minst har själva arbetet i grupperna haft stor betydelse för att både samla de gemensamma krafterna, kunskaperna och idéerna och för fortsättningen med att genomföra idéerna. Oberoende av hanteringen av handlingsprogram och översiktsplan har ett flertal projekt och nya föreningar redan satts igång.

För kommunen kan det hela leda till att genomförandet av översiktsplanen är väl förankrad och, inte minst, att stora delar av genomförandet kommer att ske genom krafter i Hammerdal. Både enskilt, genom föreningar och genom företag.

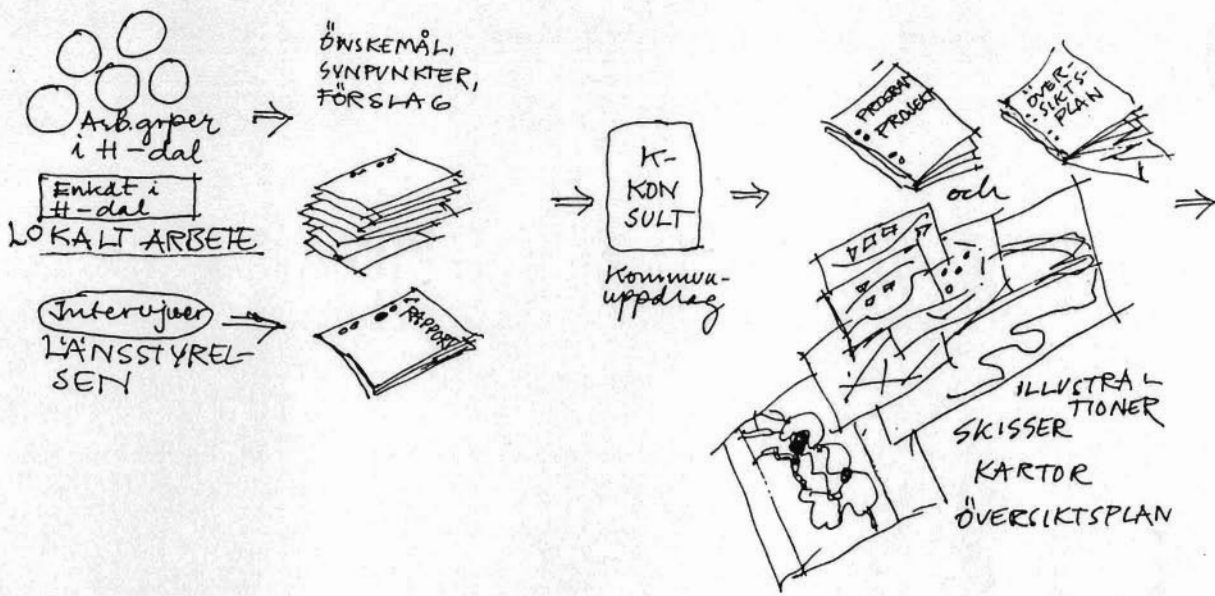
För länsstyrelsen är det viktigt att känna till lokala och kommunala viljetryningar i samband med olika satsningar. Det är också ett exempel på hur man kan hitta andra arbetsmetoder enligt plan- och bygglagen.

I bästa fall är det sammantaget ett sätt att skapa gemensamma mål för de resurser som finns och att utnyttja dem på ett effektivare sätt. På sätt och vis är det också en fråga om var bestämmanderätten ligger.

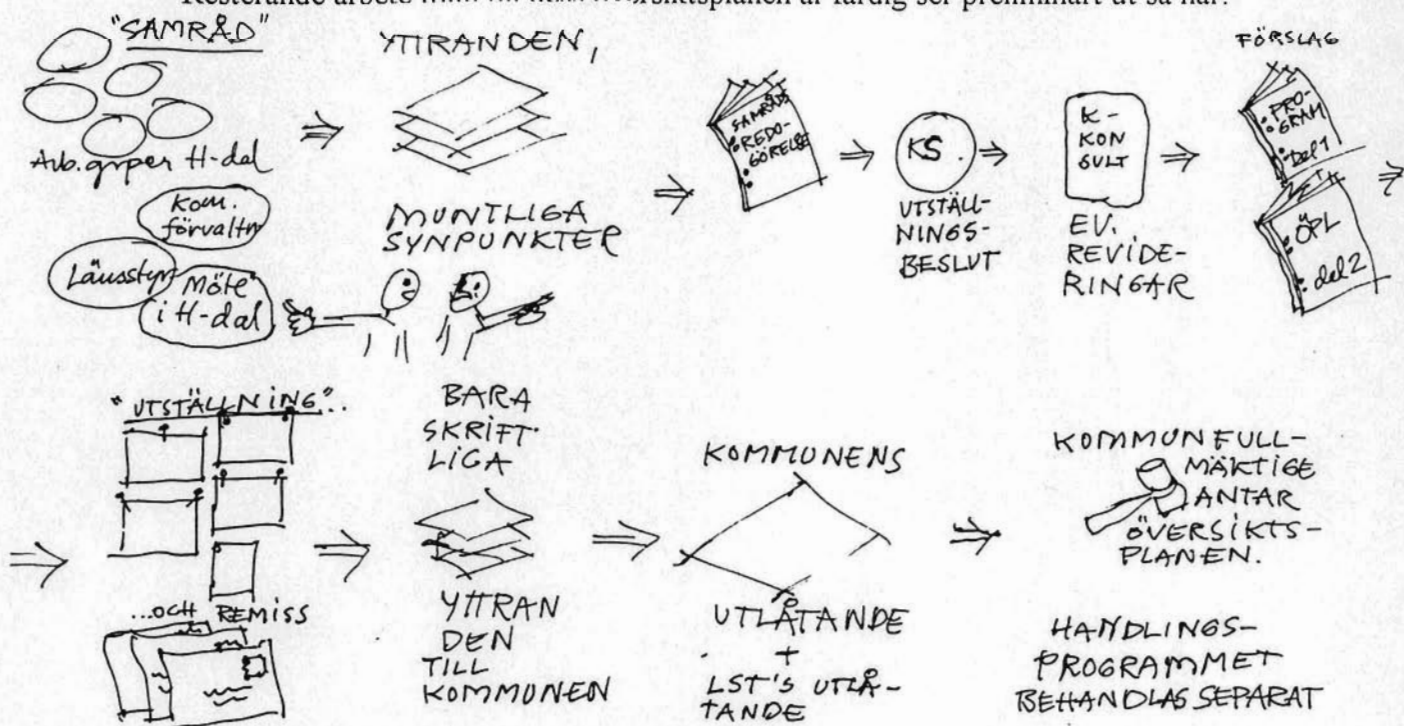
Handlingsprogrammet och översiktsplanen redovisas var för sig, eftersom de kan komma att få olika hantering vad gäller kommunala beslut.

Det här är ett samrådsförslag och kommunstyrelsen har beslutat att det lagstadgade "samrådet" enligt plan- och bygglagen görs innan kommunen tar någon egen ställning till förslaget. Efter samråd om handlingsprogrammet och översiktsplanen kommer kommunen att ta egen ställning till förslaget, och sedan skall det ställas ut formellt. Avsikten är sedan att översiktsplanen skall antas av kommunfullmäktige.

En förenklad bild av hur tillvägagångssättet varit hittills kan se ut så här:

Resterande arbete fram till dess översiktsplanen är färdig ser preliminärt ut så här:

Frösön 5 maj 1993

K-KONSULT Jämtland AB

Carina Westermark Nordlander

Carina Westermark Nordlander
Arkitekt

KORT OM HAMMERDAL

Ett sätt att beskriva Hammerdal

Hammerdal ligger i södra delen av Strömsunds kommun i norra Jämtland. Det är sju mil till länscentrat Östersund och tre mil till Strömsund, som är kommuncentrum.

I Hammerdals omland bor ca 3000 personer och i Hammerdals samhälle bor ca 1250 personer.

Hammerdalsbygden innehåller många rika jordbruksbyar för vilka Hammerdal och utgör grunden för traktens första historia.

Sjö- och vattensystemen med sin rika flora och fauna är väsentliga för Hammerdal och utgör grunden för traktens första historia.

Skogen är grunden för en stor del av Hammerdals näringsliv och en början till dess industriella utveckling. I Hammerdal finns snickerifabrik, husbyggnadsfabrik, betonggjuteri, emballageindustri, Sveriges enda liefabrik och flera andra småindustrier.

I samhället finns livsmedelsbutiker, specialvaruhandel, banker, post, hotell, restaurang, andra matställen, hälsocentral, låg-, mellan- och högstadieskola, badhus, nybyggd sporthall, campingplats, medborgarhus, hembygdsgård mitt i byn, idrottsplats, dansbana och mycket annat.

Av specialhandeln kan nämnas två antikaffärer, uraffär och järnhandel. Varje år hålls Joelmässan, en stor traditionsrik marknad.

Föreningslivet är liksom företagsamheten mycket livaktig.

Andra sätt att beskriva Hammerdal

"Hammerdal är som det är".

"Det är i Hammerdal man bor".

"Det är fritt i Hammerdal".

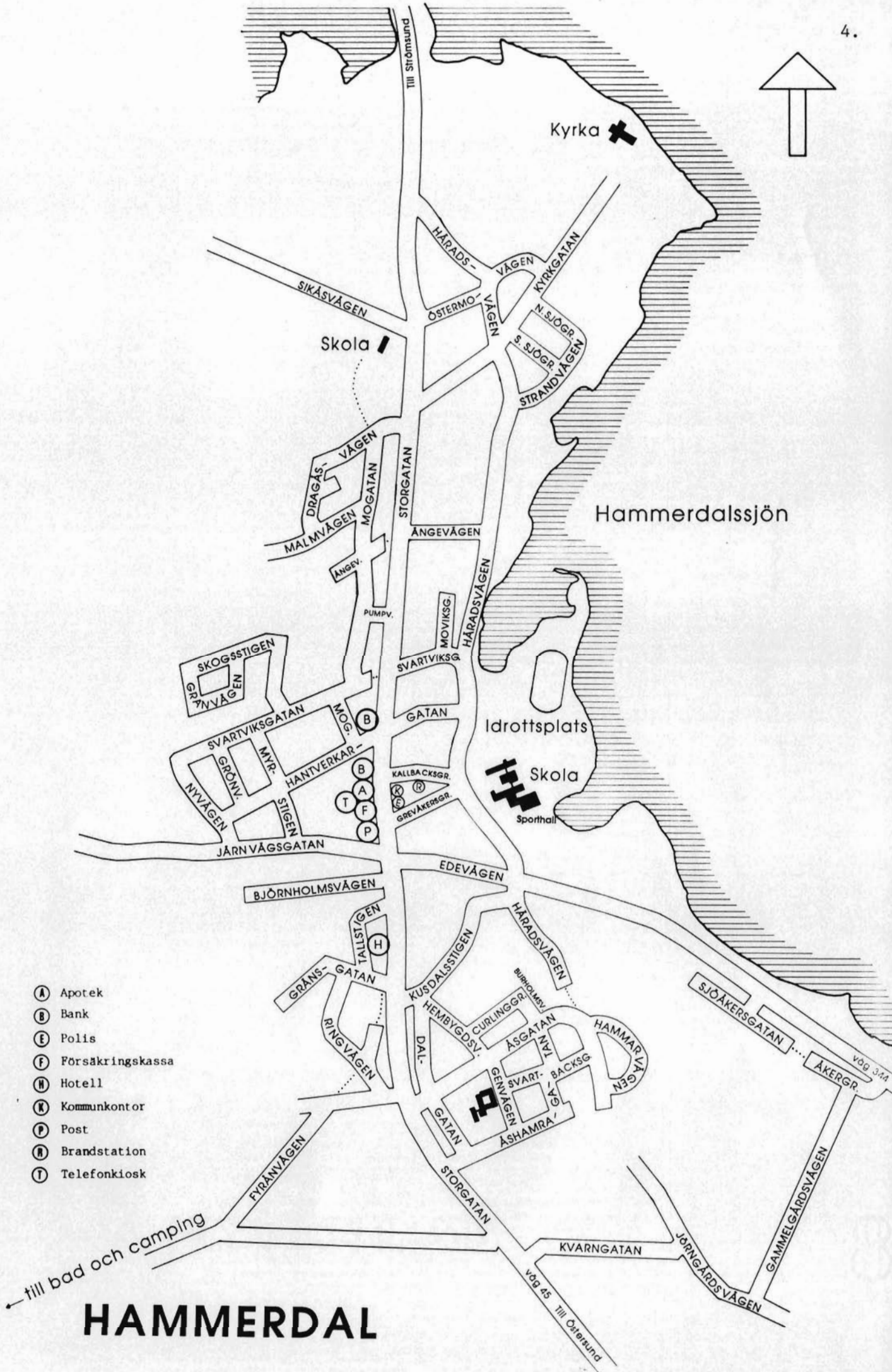
Naturen, fisket, skotern, skidåkningen, skogen. Detta är viktiga saker för Hammerdalsbon.

Det är även: Släkten, familjen, vännerna. Minnena som finns där. Gården, stugan, hemmet.

"Man hålls mest i Hammerdal".

"Det är nära i Hammerdal".

Till Östersund åker man på utflykt. Till Strömsund någon gång också. Hemma är i Hammerdal.

- Ⓐ Apotek
- Ⓑ Bank
- Ⓔ Polis
- Ⓕ Försäkringskassa
- Ⓖ Hotell
- Ⓚ Kommunkontor
- Ⓟ Post
- Ⓡ Brandstation
- Ⓣ Telefonkiosk

HAMMERDAL

— till bad och camping

väg 45 till Österaund

väg 344 ÅKERGR.

DET VIKTIGASTE FÖR HAMMERDAL

Det viktigaste för Hamnerdals utveckling kan sammanfattas i fyra punkter:

- * UTVECKLA SJÖSYSTEMET OCH HAMMERDAL SOM DESS CENTRUM.

Det gäller - TURISM
 - FLORA
 - FAUNA
 - FISKE
 - JAKT
 - OSV

- * UTVECKLA HAMMERDAL SOM CENTRUM I SITT OMLAND.

Det gäller - SERVICE
 - ARBETE
 - CENTRALT BOENDE

Möjliggör boende också i byarna.

- * UTVECKLA MÖJLIGHETERNA FÖR KULTURAKTIVITETER OCH FRITID.

Det gäller - HEMBYGDSGÅRDEN OCH HEMBYGDSPARK
 - FAST SCEN INOMHUS
 - KONSTMUSEUM
 - MOTOR, SKOTER, RIDNING M M

- * SKÖTA HUSEN OCH PLANTERNA.

Det gäller - TRÄDPLANTERINGAR
 - PARK OCH TORG
 - MÅLA OCH SKÖTA HUSEN
 - BYGGA "HAMMERDALSKT"

RIKSINTRESSEN - KONFLIKT ELLER GEMENSAM RESURS?

I en översiktsplan måste så kallade riksintressen redovisas.

Länsstyrelsen bevakar att riksintressena inte skadas, och klarar ut vari de består lite mer konkret om det skulle behövas.

I Hamnerdal finns riksintressen som sammanfaller med de lokala intressena, men också ett som står i strid med önskemålen om utvecklingen lokalt.

Riksintresse för naturvård och friluftsliv

Intressena sammanfaller vad gäller "Riksintresse för rörligt friluftsliv" och "Riksintresse för naturvården". I båda fallen utgör riksintressena av Ammeråns sjö- och vattensystem.

Riksintresse för kommunikationer

Intressena går åt olika håll vad det gäller "Riksintresse för kommunikationer".

Lokalt framhålls behovet att utveckla och behålla handeln och utveckla turismen, men även att få en ordnad parkering och biltrafik genom samhället. Skulle riksvägen flyttas utanför samhället finns det en övertygelse om att turismen och handeln missgynnas och att man därmed omöjliggör en stor del av utvecklingsmöjligheterna för Hamnerdal.

"Riksintresset för kommunikationer" består i att bevaka att framkomligheten utefter riksväg 45 inte försämras och att hålla öppet för en framtida flyttning av väg 45 utanför samhället. Samtidigt finns det inte pengar för denna 3,5 km långa vägbyggnation inom överskådlig framtid.

Finns det möjlighet att komma fram till en gemensam målsättning och sanverka för en utveckling av handel och turismen, samtidigt som åtgärder för att behålla framkomligheten och förbättra säkerheten görs?

Att utveckla Hamnerdals handel och turismen ligger inte bara i Hamnerdalsbornas intresse, utan även i kommunens och länets.

Att förbättra säkerheten ligger inte bara i vägverkets intresse, utan även i Hamnerdalsbornas.

Ur ekonomisk synpunkt är vägprojektet med ny väg antingen en fråga för en avlägsen framtid eller en orealistisk planering överhuvudtaget.

Kan en mindre satsning från vägverket istället läggas på att tillsammans med kommunen förbättra trafiksituationen i samhället?

Detta borde vara ett bättre resursutnyttjande totalt. Förslagen i översiktsplanen vad gäller trafiken är:

- Förlängning av Dalgatan, vilket ger förutsättningar för minskat antal utfarter mot väg 45, utökat antal parkeringar och varuintag från öster.
- Uppställningsplats för lastbilar på genomfart.
- Förändringar i hotell-kvarteret innehåller förslag till minskat antal utfarter mot väg 45, utan att komma ut på den om man inte behöver.
- Gångstråk som gör det möjligt att gå inne genom samhället, på ömse sidor om väg 45, utan att komma ut på den om man inte behöver.
- Fortsatt iordningställande kring korsningen mellan väg 45 och väg 344 med bl a övergångsställen.
- Uppställningsplatser för turistbussar.

Om vägreservatet istället skulle ligga kvar och vägen byggas skulle detta rimligtvis leda till en helt annan planering av främst centrumfunktionerna, men även andra överväganden vad gäller turistanläggningarna.

Det är väsentligt att vägplaneringen samordnas med samhällsplaneringen och att den inte lever sitt eget liv för att sedan i efterhand påverka samhällsutvecklingen på ett inte önskat sätt.

Med anledning av yttranden från Vägverket och från länsstyrelsen, där man hävdar att vägreservatet för ny genomfart skall ligga kvar i enlighet med tidigare planer har planförslaget reviderats. Vägreservatet ligger kvar i enlighet med dessa yttranden.

Ett genomförande bedöms dock inte vara aktuellt inom en 10-15 årsperiod.

Ett antal revideringar i markanvändning i övrigt har gjorts, till följd av detta. Någon genomgripande förändring av planeringen av centrum har dock inte gjorts. Dels på grund av osäkerheten kring genomförandet dels eftersom den planerade genomfarten inte ligger alltför avskild från samhället utan har visuell kontakt med bebyggelsen. En planerad anslutning vid Järnvägsgatan kan leda trafiken direkt till centrum.

BESKRIVNING AV PLANFÖRSLAGET

1 Hammerdal med omland, plankarta 1.

Hammerdal är centrum för Hammerdals och Gåxsjö församlingar vad gäller service, handel, arbetsplatser och boende i flerfamiljshus och mindre småhus. Hammerdal utvecklas i de avseendena. Boende i övrigt utvecklas i både Hammerdal och byarna ikring.

2 Ammeråns sjösystem med Hammerdal, plankarta 2.

Hammerdal utgör utgångspunkt för mycket av det som rör sjösystemet och naturen kring sjöarna. Hammerdal utgör också inkörsport till kommunen söderifrån. Sjösystemet och naturtillgångarna utvecklas vad gäller turismen, fiske, flora, fauna, kultur, natur och rekreation. Sjösystemet binds ihop. Hammerdal utvecklas som dess centrum.

3 Hammerdals samhälle, plankarta 3. (Beskrivning till varje område på plankarta 3 finns på sidorna 11-16)

Trafik

Riksväg 45 behålls genom samhället. Trafiksituationen förbättras genom förlängning av Dalgatan fram till Edevägen (ev görs del av Dalgatan till gc-väg), omläggning av Björnholmsvägens utfart till Järnvägsgatan, en uppställningsplats för långtradare anläggs, fler parkeringsplatser anordnas, sammanbindning av lokalvägnäten med gångvägar sker och övergångsställen anläggs.

Bostäder

Flerbostadshus och bostäder för äldre byggs centralt vid kompletteringar. Inom centrums handelskvarter byggs lägenheter på övervåningarna i så stor utsträckning som möjligt. Villor byggs i kompletterande lägen och villatomter iordningställs invid Edevägen.

Några områden reserveras för bostäder med möjlighet till annan användning den dag en sanering blir aktuell.

Områdena nordväst om samhället reserveras för bostäder tills vidare.

Inom Åsen skall enstaka bostäder kunna tillkomma liksom i byarna inom Hammerdals och Gåxsjö församlingar. Tomterna skall kunna anpassas till ett "landsbygdsboende" och att ta i anspråk äldre, icke utnyttjade bostadshus uppmuntras. Kompletteringsbebyggelse i de kulturhistoriskt värdefulla delarna inom byarna Åsen och Gåxsjö bör ske på traditionellt sätt och i samråd med länsmuséet.

Handel och lokaler

I de centrala kvarteren av Hammerdal skall man slå vakt om och utveckla lokalutbudet. Inga "rena" bostadsfastigheter bör bildas inom C-områdena. Bensinstation och annan industriliknande verksamhet bör inte ligga i centrumkvarteren.

Marknadsplats för Joelmässan och andra större tillställningar utomhus föreslås nedanför Kusdalen, bakom Konsum.

Industri och annan verksamhet

Industrimarken bakom Skogma och norr om Hamind kvarstår medan all icke utnyttjad industrimark vid infarten till samhället utgår. Verksamhetsområden planeras utefter Järnvägsgatan. Ett reservområde för bensinstation i södra delen av samhället skall markeras i översiktsplanen. Något läge föreslås inte just nu.

Turismen, rekreation, natur och kultur

Det är viktigt att få en väl belägen samlingsplats för turismen och information, fiske, natur och kultur. Lämpligaste läget är nog i huset närmast "Ydströms" i korsningen väg 45-Järnvägsgatan. Även i själva Ydströms eller i lokaler ihop med Konsum och/eller Järnaffären eller i ICA-posten-huset är ett intressant läge.

Campingen föreslås få ett nytt läge vid Svartviken/Grevåkerskolan, alternativt vid Mo skola?. Mo skola föreslås som vandrarhem, utebad nedanför kyrkan, kanotuthyrning m m vid Svartviken, en startpunkt för paddling behålls vid Fyrån, put and take fiske vid Svartviken, utsiktsplats kring vattentomet, golfträningsbana vid vägen till Fyrån, (alternativt vid Järnvägsgatan?), motorgård, och utgångspunkt för skoter och motionsspår vid Fyrån. Lägen för ridskola, motorcross och folkracebana får undersökas lokalt och med direktkontakter med markägare och kommunen. Ridskola inom Åsen, motorcross i Fyråvägens riktning väster om Fyrån kan vara bra lägen.

Vid gamla liefabriken anläggs en trädgård med lokal fjällflora och speciellt orchidéer. Kusdalen aktiveras och en ny scen byggs, en hembygdspark med utemuseum, lekpark och marknadsplats anläggs. Medborgarhuset blir centrum för ungdomar och revy, körer och teater. Lokstallet görs om till konstmuseum. Fornlämningarna skyltar.

Odling och planteringar

Odling på odlingslotter möjliggörs och träddepåer anordnas för vidare utplantering i samhället både inom parker, torg och privata trädgårdar. En planteringskatalog tas fram som hjälp till lyckade resultat.

Små torgplatser anordnas kring korsningen väg 45-355-Järnvägsgatan med temat mötesplatser (ex mjölkbryggan, pumpen, fiket, eldstaden m m).

Hammerdals karaktär

En katalog med foton av äldre hus och detaljer tas fram som inspirationskälla.

Husägarna uppmanas att hålla sina hus målade och vårdade och nya hus byggs i minst 1 ½ - 1 ¾ våningar och i sammanhållna avslutade volymer.

Kulturhistoriskt värdefulla byggnader bör behållas och särskild hänsyn till omgivningen tas kring kyrkan och Mo samt inom strandområdet närmast norr om Svartviken.

Eventuella ny-, om- och tillbyggnader inom kulturhistoriskt värdefulla miljöer skall ske i samråd med länsmuséet.

BETECKNINGAR OCH OMRÅDESBESKRIVNINGAR TILL HAMMERDALS SAMHÄLLE
(Plankarta 3)

(* betyder att området eller idéen finns illustrerad på sidorna 17-33 på något sätt).

- B * BOSTÄDER. Byggs i 1½-2 våningar som villor, tvåfamiljshus eller hus med upp till fyra lägenheter i varje. I centralt läge kan bostädernas bottenvåning innehålla lokaler.
- (B) BOSTÄDER DEN DAG DET BLIR AKTUELLT MED "SANERING".
Byggande som ovan.
- B reserv RESERVOMRÅDE FÖR BOSTÄDER.
Möjligheten att bygga bostäder inom delar av detta område hålls öppen.
- Bq SÄRSKILD HÄNSYN. Vid kompletteringar av bebyggelsen och vid ombyggnader tas särskild hänsyn till den kulturhistoriskt intressanta miljön, samråd skall ske med länsmuséet.
- BL * LANDSBYGDSBOENDE. Nya bostäder kan tillkomma med hus och tomter som anpassas till landskapet, den kulturhistoriskt värdefulla miljön och "livet på landet" med större ytor för odling, vedhantering, viss djurhållning, skottrar, ev generationsboende m m. Huvudbyggnaden bör vara 1½, 1 ¾ eller 2 våningar. Jordbrukets intressen i området går i första hand. Inga nya bostäder får förläggas nära industrierna eller väg 45. Befintliga vägar nyttjas i första hand (idag utgörs stora delar av området av planlagd industrimark). Samråd bör ske med länsmuséet i de kulturhistoriskt värdefulla delarna av bymiljöerna.
- C1 * SERVICELOKALER I BOTTENVÅNING MOT STORGATAN. BOSTÄDER ELLER LOKALER I ÖVRIGT. Bebyggelsen kompletteras mot gatan. Trädgårdar för de boende ordnas mot öster. Varuintag ordnas österifrån från vägen T2. Parkeringar från både Storgatan och T2. Antalet utfarter från Storgatan måste minskas och kantparkeringen utefter Storgatan måste bort både av trafiksäkerhetsskäl och för trafikens framkomlighet genom samhället. Parkeringar och infarter samordnas mellan fastigheterna. Fler parkeringar behövs än idag.
- C2 * SERVICELOKALER I BOTTENVÅNING MOT STORGATAN. BOSTÄDER ELLER LOKALER I ÖVRIGT. Rundfart och ytterligare parkering behövs för hotellet. Antalet infarter från Storgatan kan minskas närmast korsningen med Järnvägsgatan. Trädgårdskaraktären från "Ydströms" tas upp för hela området, som är lämpligt läge för turistinformation, kursgård, café, bibliotek eller liknande tillsammans med hotellet.
Planens huvudsyfte för den här delen av Hamnerdal är att byggnaderna och miljön kring dessa bör bevaras i sin helhet eller till stora delar. Därför borde också ett serviceboende med varsam hantering av befintlig bebyggelse vara möjlig här.
Markering "kulturhistoriskt värdefull" byggnad har lyfts bort från huvudbyggnaden.

Det kulturhistoriska värdet kvarstår men huset har efter ett antal år av misskötsel fått vissa skador som kan göra en renovering kostsam.

Skulle marken bli aktuell för t ex serviceboende kan en låsning till ett bevarande av befintligt hus innebära en begränsning av möjligheten till en bra helhetslösning av fastigheten.

Ambitionen att förnya med skala och byggnadsvolymer på ett med omgivningen förenligt sätt och att bevara gårdshus och växtlighet för att bibehålla karaktären kvarstår dock.

Frågan bör diskuteras mer ingående då byggnation blir aktuell.

- C3
*   SERVICELOKALER. ICA- och posthuset kan byggas på med en våning för service eller kontor.
- C4
*   LOKALER I BOTTENVÅNING, BOSTÄDER ELLER LOKALER I ÖVRIGT.
- C5   LOKALER I BOTTENVÅNING, BOSTÄDER ELLER LOKALER I ÖVRIGT.
- C6   LOKALER I BOTTENVÅNING, BOSTÄDER ELLER LOKALER I ÖVRIGT.
- T1   RIKSVÄG 45, STORGATAN, GENOM HAMMERDAL. Genomfarten genom samhället behålls men förbättring av trafiksäkerheten och parkeringssituationen måste göras. Särskilt har Lillkiosken och Gatuköket nämnts som ställen där parkeringen måste förbättras.
- T2
*   NY LOKALGATA, DALGATANS FÖRLÄNGNING. Infarten från Storgatan rätas upp när den nya vägen byggs. Parkeringar och varuintag till området C1, till Kusdalens hembygdsgård och till ev marknadsp plats (K2 och K3) samt Medborgarhuset (K4), kan ordnas från T2. T2 fungerar också som rundkörning för turistbussar till Kusdalen och blivande konstmuséet (K1). Uppställningsplats för turistbussar behöver också ordnas.
- T3
*   VÄGNÄTET ÄNDRAS DELVIS OCH PLANLÄGGNINGEN SES ÖVER. Den befintliga vägen ovanför hotellet planläggs som väg (det är parkmark idag). Björnholmsvägen ges utfart mot Järnvägsgatan. Planlagda vägar inom C2 utgår.
- T4   FÖRBÄTTRAD VÄG TILL SVARTVIKEN. Då/om campingen flyttas till Svartviken behöver Svartviksgatan förbättras och även den planläggas som väg. Detsamma gäller fortsättningen från Häradsvägen och ner till campingen även om detta blir en internväg.
- T5   VÄGRESERVAT FÖR NY GENOMFART. Området bör skyddas från ny bebyggelse genom upprättande av områdesbestämmelser.
- .....   GÅNGSTRÅK. I samband med förändringar anläggs gångstråk alternativt att befintlig väg tas i anspråk som gångstråk.
- ⇒   RESERVAT FÖR VÄGTILLFART(-ER) till reservområdet(-na) för bostäder.

*

TORGPLATSER. Kring korsningen iordningställs torgmötesplatser. Platserna kan förslagsvis utformas med anknytning till olika sorts mötesplatser: mjölkbryggan, grinden, ljugarbänken, eldstaden, pumpen, fiket, kiosken, stugbron osv. Sittplatser, plantering och gångstråk skall ingå också i torgplaneringen liksom koppling till och placering av övergångsställen kring korsningen.

(PARK)

PARKMARK DEN DAG DET BLIR AKTUELLT MED "SANERING".

K1

*

KONSTMUSEUM. Lokstallarna används till konstmuseum. Byggnaden är skyddad för sitt kulturhistoriska värde och får inte förvanskas. Ett av sopsusen till bostäderna intill bör flyttas och transformatorstationen vid infarten kläs in så att den smälter in bättre och används som en konstnärlig utformad infartsskylt samtidigt.

K2

*

HEMBYGDSGÅRDEN KUSDALEN. Hembygdsgårdens verksamhet aktiveras och en ny utescen anläggs som "anfiteater" där terrängen ger de naturliga förutsättningarna. Parkering både inom C1 och P3, där den sista kan bli i nivå med själva gården och sammanbindas med hembygdsgårdens tomt genom en gångbro.

K3

*

UTEMUSEUM/HEMBYGDSPARK, LEKPARK OCH MARKNADSPLOTS. Hela det sankta området ställs iordning och nyttjas för aktiviteter med anknytning till handeln och hembygdsgården. Även parkering behöver ingå, både för tillfälliga marknader och för medborgarhuset.

K4

MEDBORGARHUSET. Utbyggnad av medborgarhuset skall kunna göras, bland annat för att möjliggöra för lokala revy- eller teatergrupper att få en fast scen. Byggnaden behöver dessutom göras tillgänglig för rörelsehindrade.

S

GREVÅKERSSKOLAN, UTRIKESHALLEN OCH BADHUS. Skola för årskurs 1-9, deltidsskola, fritidshem, sporthall och inomhusbad. När/om utökade eller nya lokaler för någon verksamhet behövs, flyttas förslagsvis biblioteket upp på samhället.

- F1
* NY CAMPINGPLATS. Starka önskemål har framförts om att flytta campingplatsen till Svartviken. Den skiss som gjorts visar att det är trångt, men får tills vidare vara utgångspunkt för att diskutera vidare. Planutredning bör göras för F1, R1, R2 och WR. Kan husvagnsdelen placeras någon annanstans? Idén med campingstugorna utefter en brygga längs strandlinjen är en förutsättning för att läget skall vara möjligt att nyttja. Läget är i sig perfekt med närhet till vattnet, inomhusbadet, sporthallen, matsal, idrottsplats m m.
- (F) RESERVAT FÖR UTVIDGAD CAMPINGPLATS då/om industriområdet mitt emot blivit parkmark.
- WF
* BRYGGOR M M FÖR CAMPINGPLATS, BÅTUTHYRNING OCH DYLIKT. Campingstugorna anläggs i strandkanten, och bryggor för bastu, bad, båtuthyrning m m kan anläggas ut i vattnet. Iläggnings- och upptagningsplats för kanoter ordnas också här.
- F2 MO SKOLA. Byggnaden bevaras. Användning av lokalema för vandrarhem, hantverksgård, kursverksamhet eller som "startlokaler" för nya företag har diskuterats.
- R1/R2 SVARTVIKSUDDEN. Utomhusbad, fiske, promenader, grill- och båtplatser m m. Planutredning görs för F1, R1, R2 och WR.
- WR SVARTVIKEN. Put and take fiske.
- R3 FYRÅNS FRITIDSOMRÅDE. Motorgård och skotercentrum. Campingplatsens servicebyggnad bibehålls. Utgångspunkt för motions-spår och isättningsplats för paddling.
- R4 GOLFÖVNINGSOMRÅDE. Plats för utslagsbanor och övningsgreen för golf. Är det här ett bra läge? Alternativet skulle vara en del av området invid Järnvägsgatan, J4.
- R5
* UTSIKTSPLATS. Vid vattentornet kan en utsiktsplats anordnas.

- L1
* ORCHIDÉTRÄDGÅRD. En orchidéträdgård och samling av den lokala fjällfloran anläggs som en del i Flora-projektet för Hammerdal. Inom området anläggs även en damm och gångcykelvägar.
Ett genomförande förutsätter samordning med fastigheten Hammerdal 3:72. Kontakt för samråd med fastighetsägaren skall tas i god tid.
- L2 ODLINGSLOTTER. För de som bor i lägenhet och vill ha en större bit att odla möjliggörs att odla upp en bit mark här.
- "TRÄDDEPÅ". Några lägen har markerats där träddepåer kan ordnas. Då träden delats ut eller sålts kan ett antal, ca var sjätte, sparas och området blir efter att marken gjorts iordning mera parklik.
- J1 PLANLAGD INDUSTRIMARK.
- J2 PLANLAGD INDUSTRIMARK FÖR STÖRRE ETABLERING.
- J3
* VERKSAMHETSOMRÅDE. Område för "mindre verksamheter" som inte stör omgivningen. Det kan vara kontor eller tjänsteföretag lika väl som mindre tillverkningsföretag. Hus med "karaktär" minst 1½ våningar förläggs närmast Järnvägs-gatan.
- J4 VERKSAMHETSOMRÅDE. Som ovan.
- (G) RESERVOMRÅDE FÖR BENSINSTATION för att möjliggöra en flyttning av Shell läggs ut. Ett läge vid planerad genomfart bedöms lämplig. Vid J4 eller vid den södra anslutningen till nuvarande genomfart.
- P1 PARKERING för besök på orchidéträdgården.
- P2
* PARKERING FÖR LASTBILAR på genomfart (ej långtidsuppställning).
- P3 PARKERING i nivå med hembygdsgårdens byggnader. En bro anläggs som förbindelse mellan parkeringen och hembygdsgården. Parkeringen behövs för att göra Kusdalen åtkomlig även för den som har svårt att gå i branta backar.

- KULTURHISTORISKT VÄRDEFULL BYGGNAD vars karaktär inte skall förvanskas, enligt PBL kap 3 §12. De här husen bör inte rivas. Vid om- eller tillbyggnad skall samråd ske med länsmuséet.
- R FAST FORNLÄMNING. Stenåldersboplatser och fyndplats som skyddas av fornlämningslagen. Fornlämningarna märks upp genom skyltning och kan vara delar av en kultur- och naturstig som binder ihop olika intressanta platser inom Hamnerdals samhälle.
- ♥ 1!
* HJÄRTESAK 1: HAMMEDALSKARAKTÄR. Många synpunkter på att man skall bygga på Hamnerdalsvis när man bygger och renoverar har framförts. Ett drag man får fram genom att titta på äldre fotografier är att husen aldrig var i bara en våning. De byggdes i 1½ eller 2 våningar och huskropparna var ibland rätt stora, men alltid "avslutade". Att ta fram en idékatalog med foton eller ritningar på hus och detaljer föreslås.
- ♥ 2!
* HJÄRTESAK 2: UPPSNYGGNING GENOM MÅLNING OCH PLANTERING. Mycket intensiva önskemål har framförts om att husen i samhället skall vara målade och hållas iordning samt att plantering skall göras både på torg och längs samhällets genomfart. Särskilt de sanka områdena centralt och utefter vägen har varit föremål för kritik. Om bland annat områdena K3 och L1 anläggs liksom om träddepåerna genomförs kan den önskade effekten uppnås. En katalog med planteringstips har också föreslagits och Hamnerdals Flora- och Trädgårdsförening har bildats.

BETECKNINGAR I KORTHET

Det är bara områden där det finns förslag till förändringar eller dylikt som markerats. En utförligare beskrivning till beteckningarna finns på sidorna

- B Bostäder
- B reserv Reservområde för bostäder
- [B] Bostäder om området saneras
- BL Landsbygdsboende
- Bq Särskilda hänsyn till miljön
- C Lokaler och bostäder
- J Verksamhet, industri
- K Kulturell verksamhet
- S Skola, sport, bad
- F,[F] Turistboende och reservat för turistboende
- W Vattenområde
- R Rekreations- eller fritidsanläggning
- L Speciella odlingar
- P Speciell parkering
- [PARK] Parkmark om området saneras
- T= Väg
- ..... Gångstråk
- ==> Vägreservat
- ▨ Torg
- ▨ Träddepå
- Kulturhistoriskt värdefull byggnad
- R• Fast fornlämning
- Vägreservat

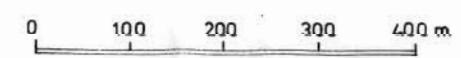
PLANKARTA 3
HAMMERDAL SAMHÄLLE

ÖVERSIKTSPLAN för
HAMMERDAL
STRÖMSUNDS KOMMUN

MARS 1994
STRÖMSUNDS KOMMUN

MAJ 1993
K-KONSULT JÄMTLAND AB

Anne Dahlgren Stadsarkitekt
Bengt Regin Planingenjör
Carina Westermark Nordlander Arkitekt SAR

ANTAGANDEHANDLING

GENOMFÖRANDE

Genomförande av flertalet frågor bygger på fortsatt lokalt arbete och initiativ, men också på att kommunen och andra myndigheter är med på noterna och åtminstone delar samma mål även om de ekonomiska frågorna inte alls är utklarade i förväg, utan får lösas varefter.

Följande föreningar finns eller föreslås och är väsentliga för att driva projektet och olika frågor:

FLORA- OCH TRÄDGÅRDSFÖRENING (NYBILDAD)
 FÖRETAGARFÖRENING (NYBILDAD) MED CENTRUMGRUPP
 KÖPMANNAFÖRENING
 TEATER-, REVY- ELLER KULTURFÖRENING
 UNGDOMSFÖRENING
 KONSTFÖRENING (FINNS)
 BO-GRUPP (FINNS, OMBILDAS EV)
 AMMERÅGRUPPEN (FINNS)
 IDROTTSFÖRENING (FINNS)
 HEMBYGDSFÖRENING (FINNS)
 MEDBORGARHUSETS BYGGFÖRENING (FINNS)
 "FRAMTID I HAMMERDAL" (FINNS, OMBILDAS EV)
 LIONS (FINNS)
 PRO (FINNS)
 TURISTFÖRENING (FINNS)
 OSV

Några av kommunens traditionella ansvarsområden är:

- * Planlägga.
- * Anlägga vägar, torg, park.
- * Förbereda utbyggnadsområden.
- * Anlägga vissa fritids- turist- och kulturanläggningar.
- * Ordna bostadsförsörjningen.

Vad gäller anläggningar för att förbättra förhållandena för väg 45 genom samhället föreslås att de regionala myndigheterna samverkar med kommunen, t ex Dalgatans förlängning.

Vad gäller anläggning av fritids-, turist- eller kulturanläggningar kommer ett samarbete och en samverkan mellan kommunen, föreningar och företag i Hamnerdal att behöva ske.

Beträffande parker och torg finns ett behov av samverkan mellan kommunen och Hamnerdalsborna, åtminstone vad gäller planeringen. Även för bostadsplaneringen bör ett samarbete ske med den lokala bogruppern.

Stöd för projekt från de regionala myndigheterna bör också samordnas med lokala och kommunala satsningar så att effekten blir bäst.

Planteringar genomförs både av kommunen och privat med hjälp av träd från träddepåerna som sköts och drivs genom en förening, förmodligen idrottsföreningen.

Beträffande parker och torg finns ett behov av samverkan mellan kommunen och Hammerdalsborna, åtminstone vad gäller planeringen. Även för bostadsplaneringen bör ett samarbete ske med den lokala bostadsgruppen.

Stöd för projekt från de regionala myndigheterna bör också samordnas med lokala och kommunala satsningar så att effekten blir bäst.

Planteringar genomförs både av kommunen och privat med hjälp av träd från träddepåerna som sköts och drivs genom en förening, förmodligen idrottsföreningen.

Översiktsplan för Hammerdal

Strömsunds kommun

K-Konsult Jämtland AB

Antagandehandling

Antagen av kommunfullmäktige 1995-03-01

Del 3: Illustrationer

Strömsunds
Kommun
Stræjmien tjjelte

IDÉER OCH ILLUSTRATIONER

	Sid
Illustration 1 (C1, T2, K2, K3)	20
Illustration 2 (C2, P2, T3)	21
Illustration 3 (K1, C3, C4, C5)	22
Illustration 4 (J3, C3, P2)	23
Illustration 5 (F1, WF, S)	24
Illustration 6 (K1, eventuellt C1)	25
Illustration till landsbygdstomter	26
Idé till ny scen på KUSDALEN	27
Idé till orchidéträdgård	28
Idé till "mötesplatser"	29
Idé till träddepå	30
Idé till utsiktstorn	31
Idé till campingstugor	32
Idé till båtlift	33
Inspirationsexempel; hus i Hammerdal	34, 35, 36

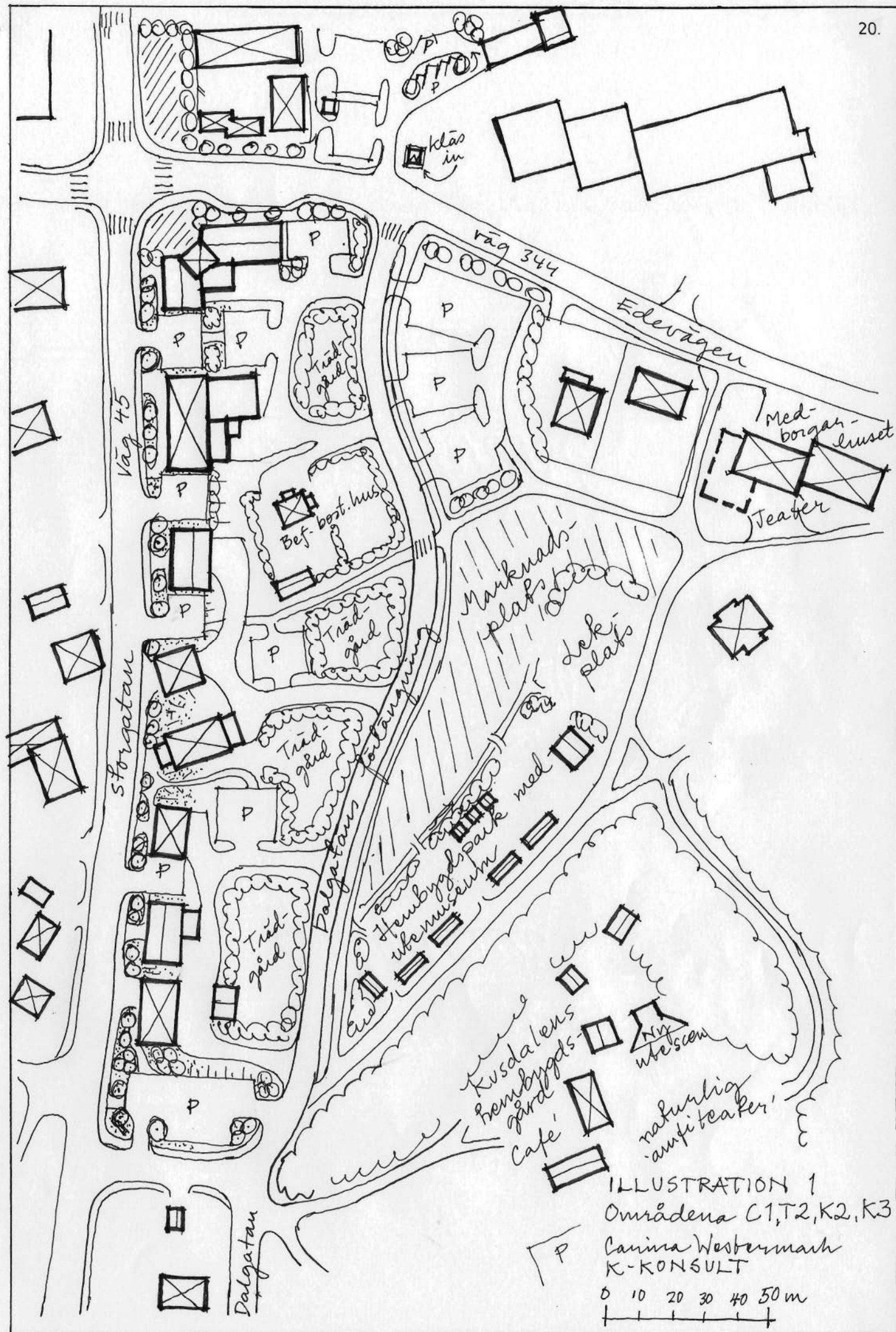
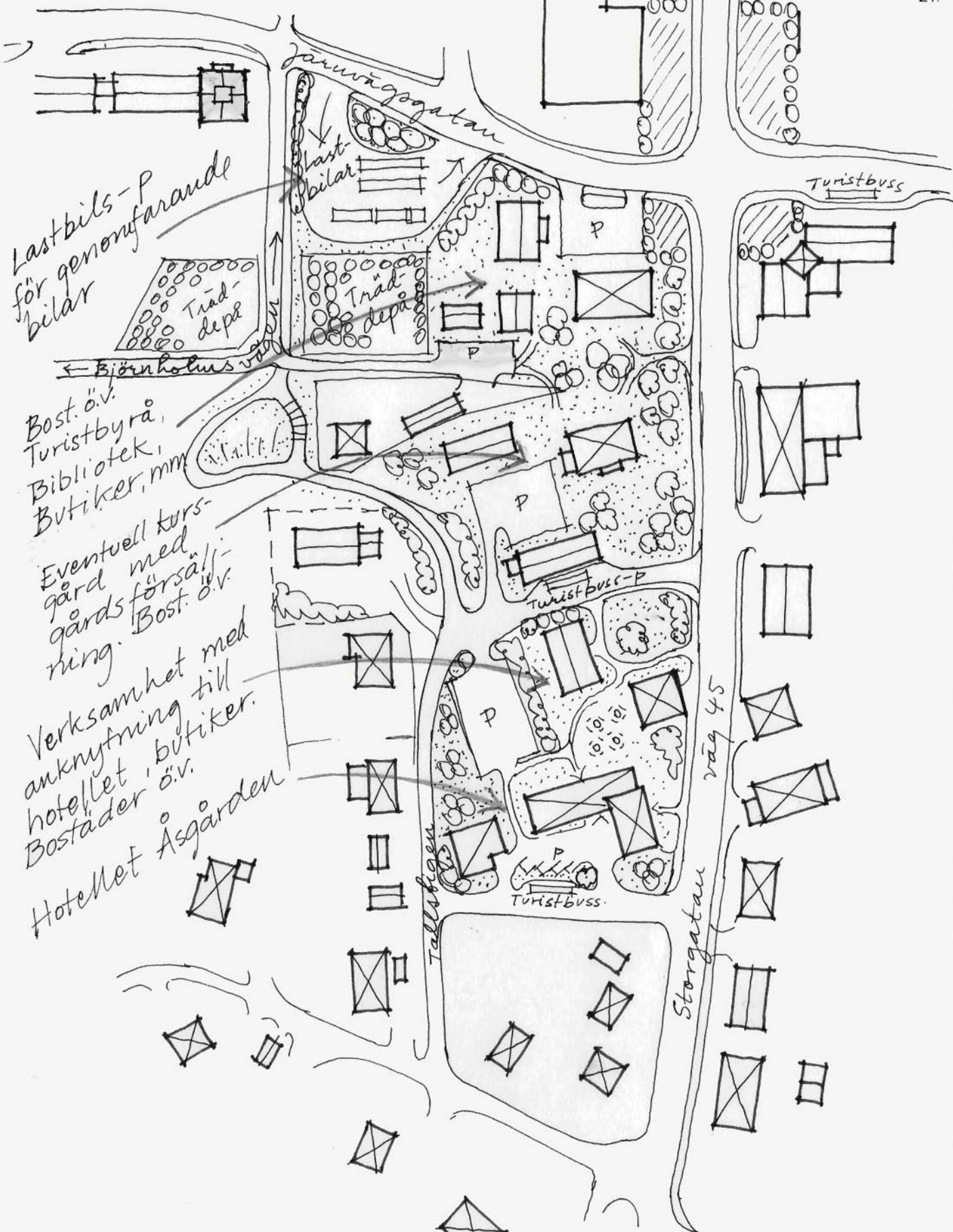

ILLUSTRATION 1
 Områdena C1, T2, K2, K3
 Carina Westermarck
 K-KONSULT
 0 10 20 30 40 50 m

Lastbils-P
för genomfarannde
bilar

Bost. ö.v.
Turistbyrå,
Bibliotek,
Butiker, mm

Eventuell kurs-
gård med
gårds försä-
ring. Bost. ö.v.

Verksamhet med
anknytning till
hotellet, butiker.
Bostäder ö.v.

Hotellet Åsgården

ILLUSTRATION 2
Områdena C2, P2, T3
Canina Westermarck
K-KONSULT
0 10 20 30 40 50m

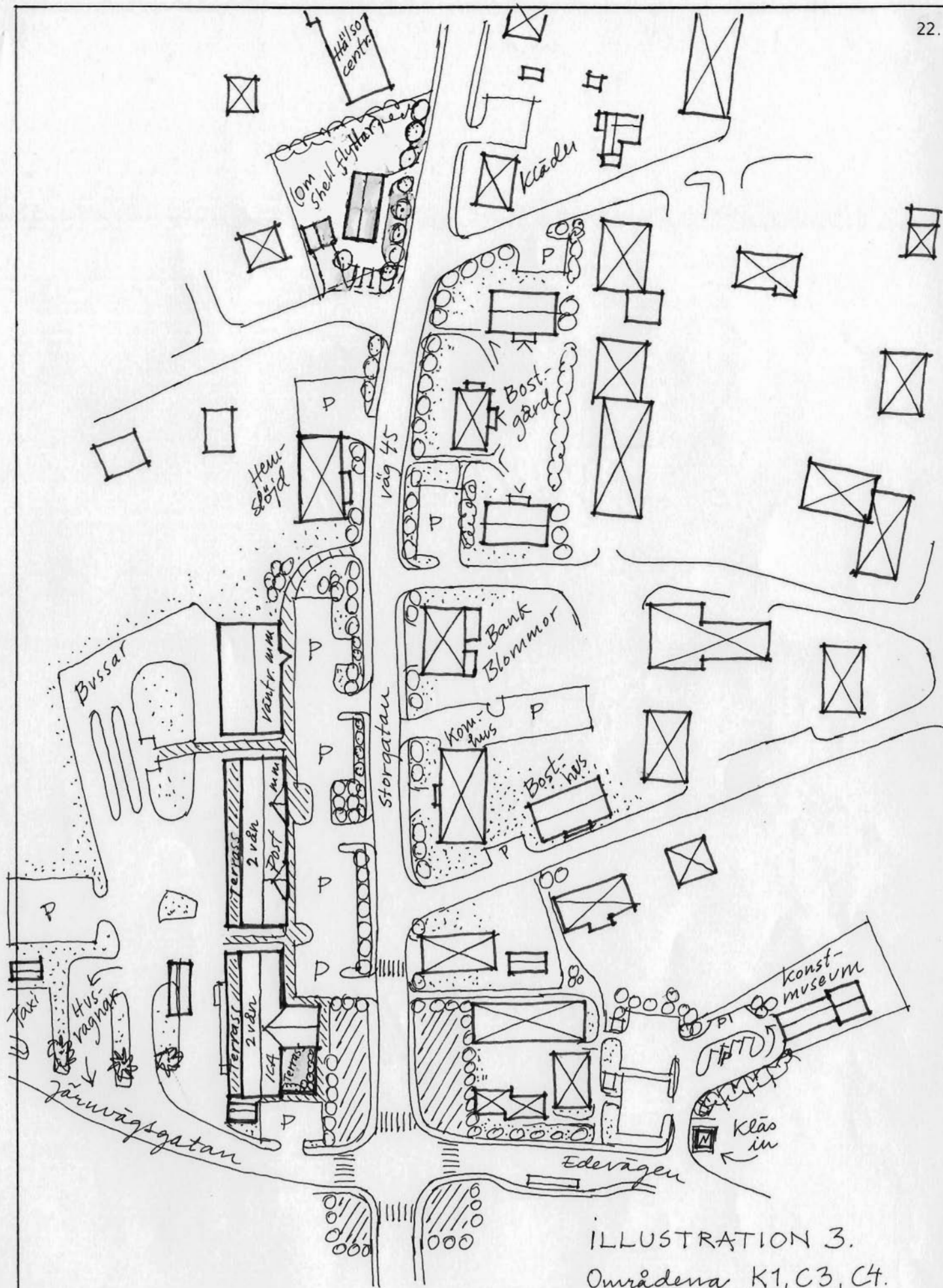
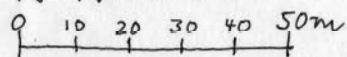

ILLUSTRATION 3.
Områdena K1, C3, C4.

Carina Westermarck
K-KONSULT

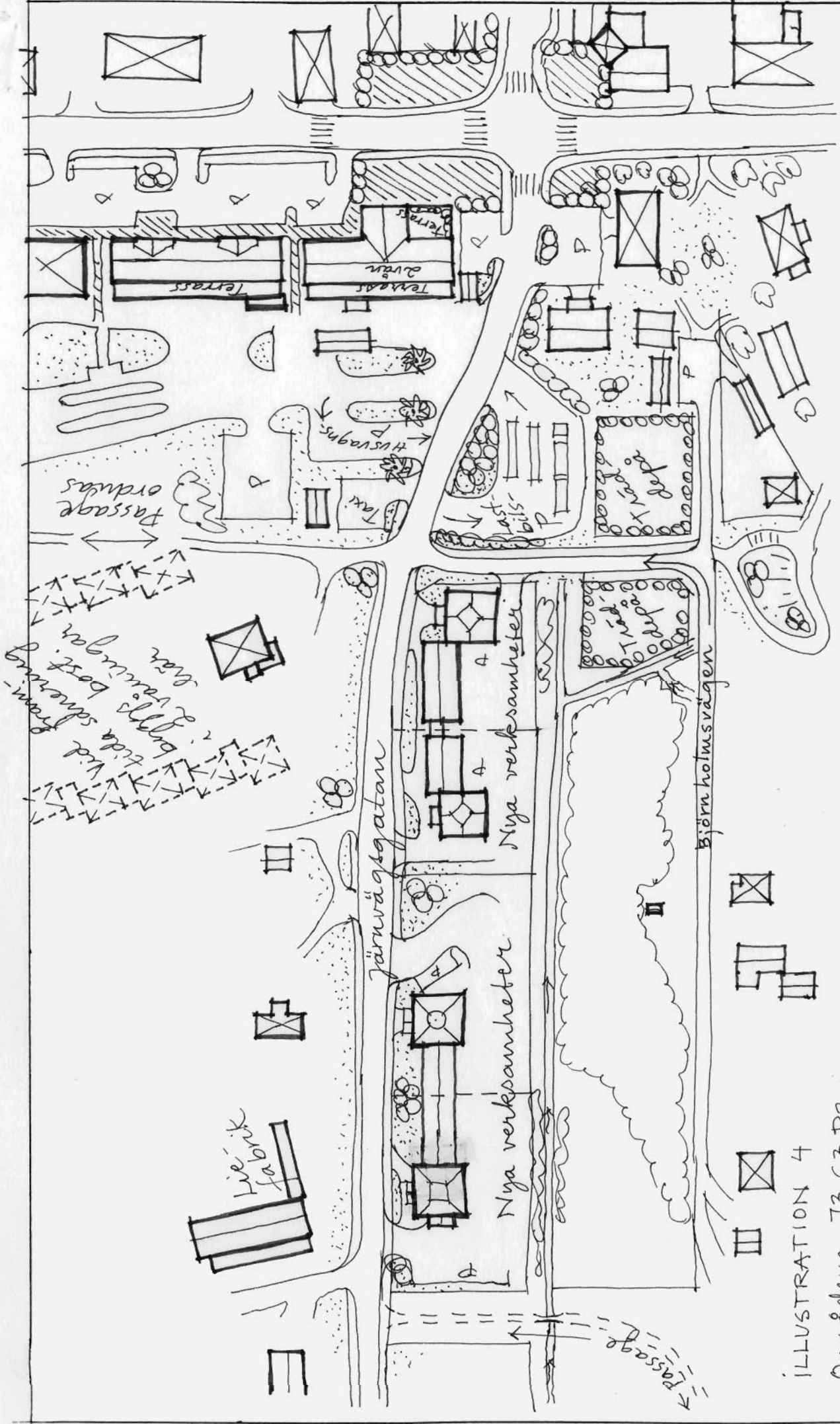

ILLUSTRATION 4

Områdena J3, C3, P2

Carina Hestermark

K-KONSULT

ILLUSTRATION 5

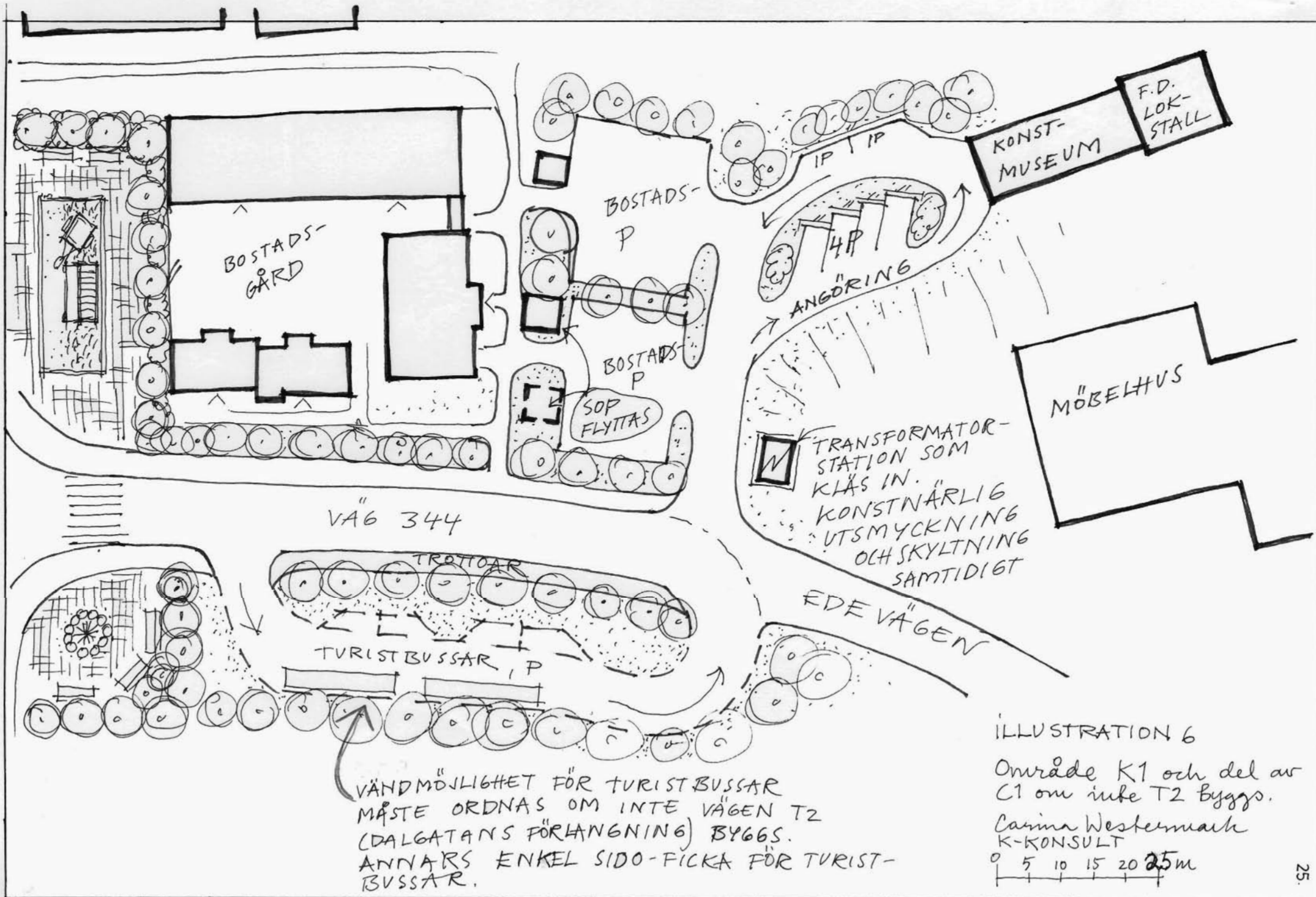
Områden F1, WF, S.

Carima Westermark

K-KONSULT

50m

ILLUSTRATION TILL 'LANDSBYGDSTOMTER'

EXEMPEL 1. Ca 4000 m² eller mer

Huvudbyggnad
1 3/4 - 2 våningar,
1-2 lgk

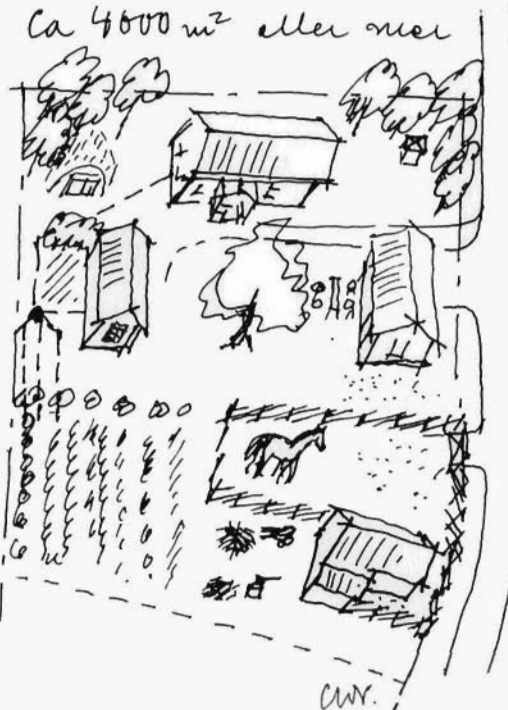
Jordhållare

Gäststuga eller
södra bostad

Odling,
minst 500 m²

Infiltrations-
anläggning

Kompost, gödsel-
stack m m.

Egen vattentäkt

Dubbelgarage,
med verkstad
och förråd. Plats
för skoter, sparka
m m m

Ved- och stall-
bäckre, liage.

OBS: Aut bete utanför
tomten här.

Stall m m

EXEMPEL 2. Ca 2300 m²

Huvudbyggnad
1 1/2 - 2 våningar
1-2 lgk.

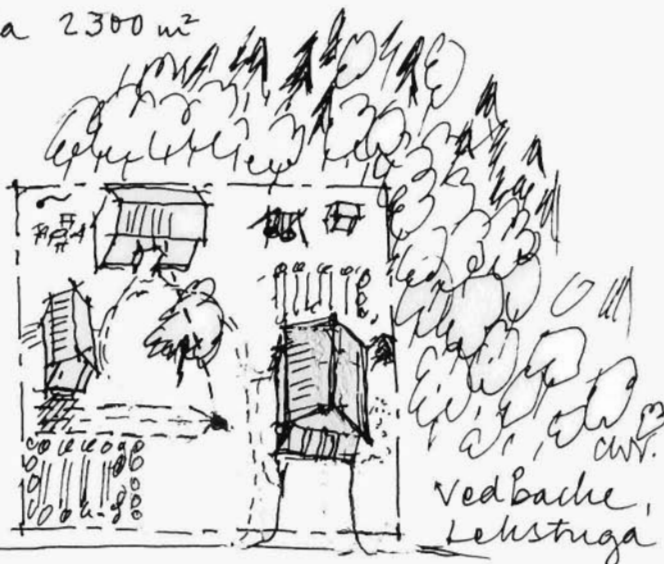
Vattentäkt

Gäststuga

Infiltrationsan-
läggning

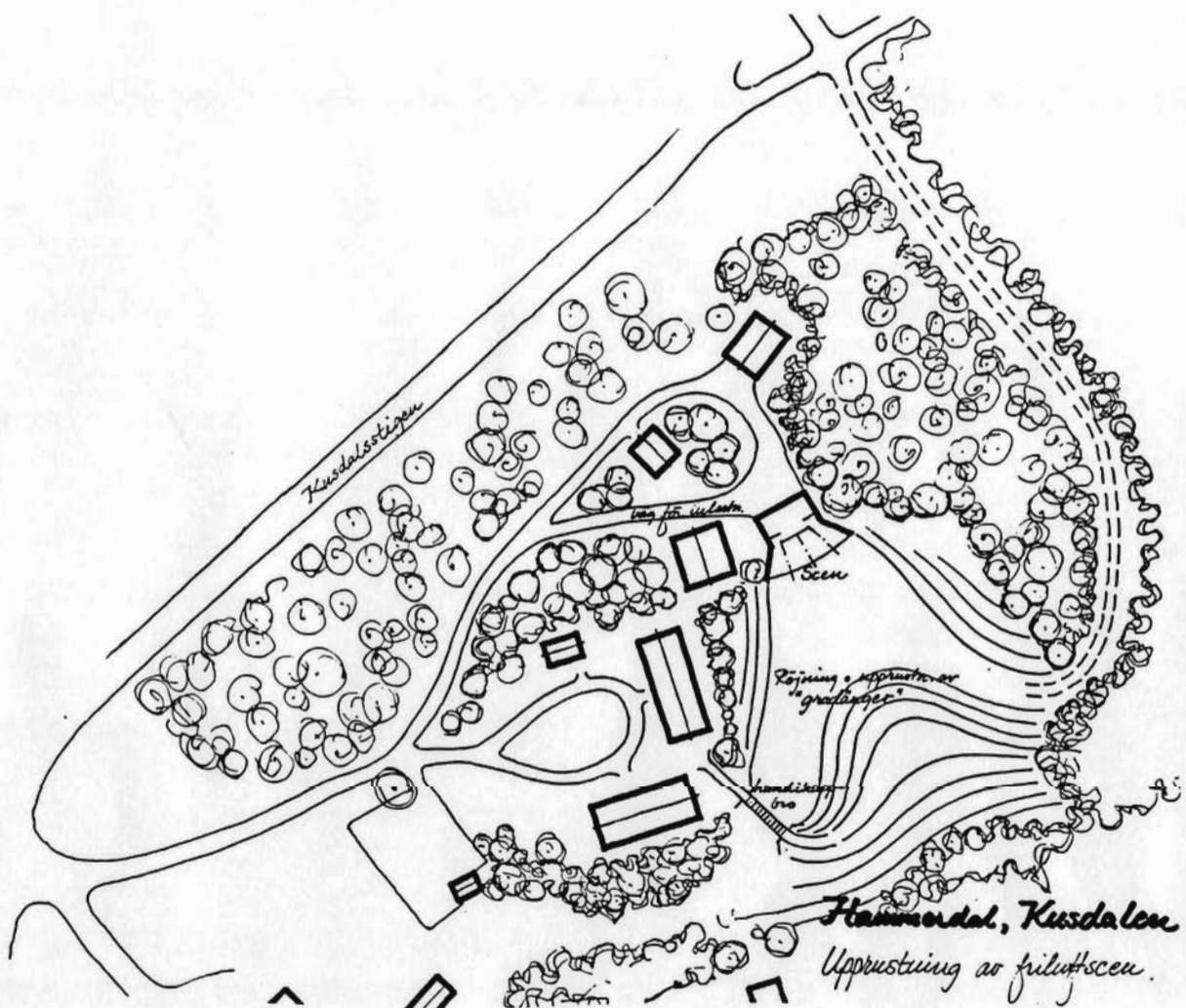
Dubbelgarage med
förråd och verkstad

Odling m m

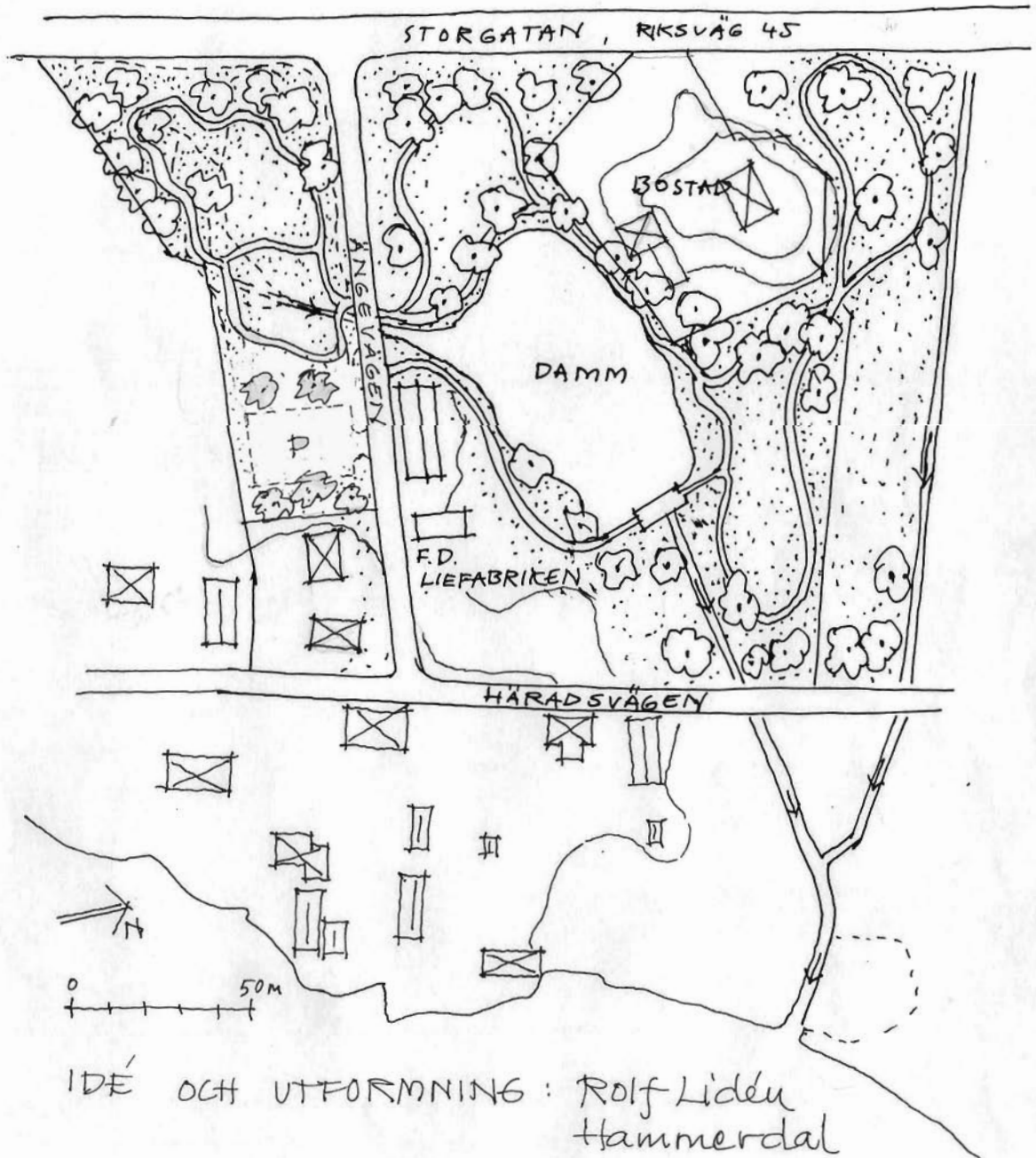
Vedbäckre,
Lekstuga m m

IDE TILL NY SCEN PA KUSDALLEN

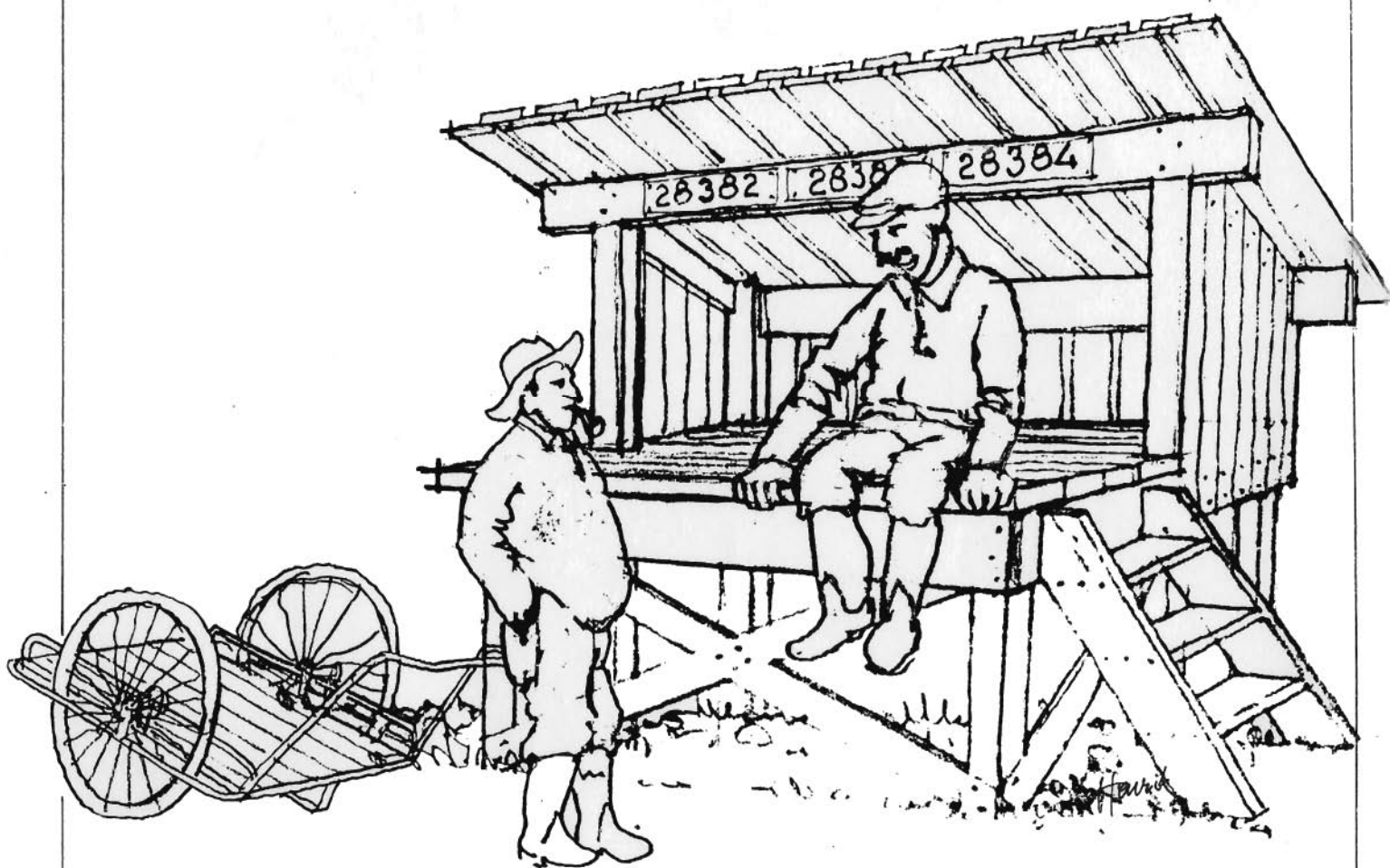

IDE TILL ORCHIDETRÄDGÅRD.

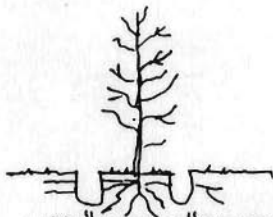

IDE TILL 'MÖTESPLATSER'

Torgplatserna kring korsningen väg 45 -
väg 344 - järnvägsгатan i ordningställs
med temat 'mötesplatser'. Här är mjölk-
bryggan! Andra exempel är pumpen,
grunden, fiket osv.

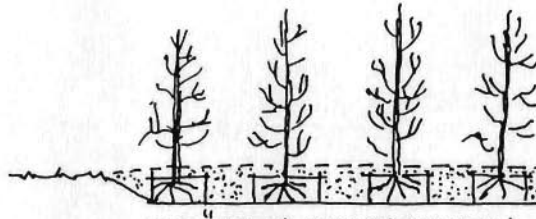

IDE TILL "TRÄDDEPÅ".

- TRÄDET FÖRBEREDS FÖR FLYTTNING GENOM ATT MAN GRÄVER RUNT STAMMEN. STÅR SÅ CA 1 ÅR.

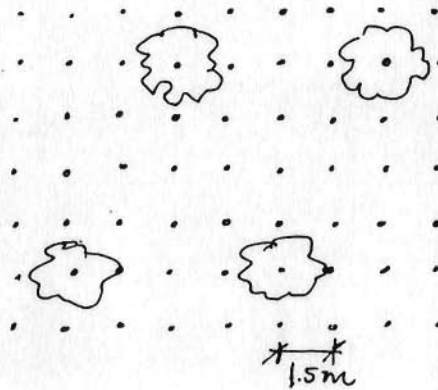
OBS:
• AVTAL ELLER ANNAN ÖVERENS-
KOMMELSE MED
MARKÄGAREN
OM VILKA TRÄD
SOM KAN TAS
MÅSTE NATURHGT-
VIS FINNAS!

- TRÄDEN FLYTTAS TILL TRÄDDEPÅN.

- MARKEN AVTÄCKS.
- TRÄDEN STÄLLS UT.
- IGENFYLLNAD MED LAGER AV FLIS, MOSSA, SKRÄP-
JORDBLANDNING.
- INGEN GÖDSLING.
- INGEN VATTNING.

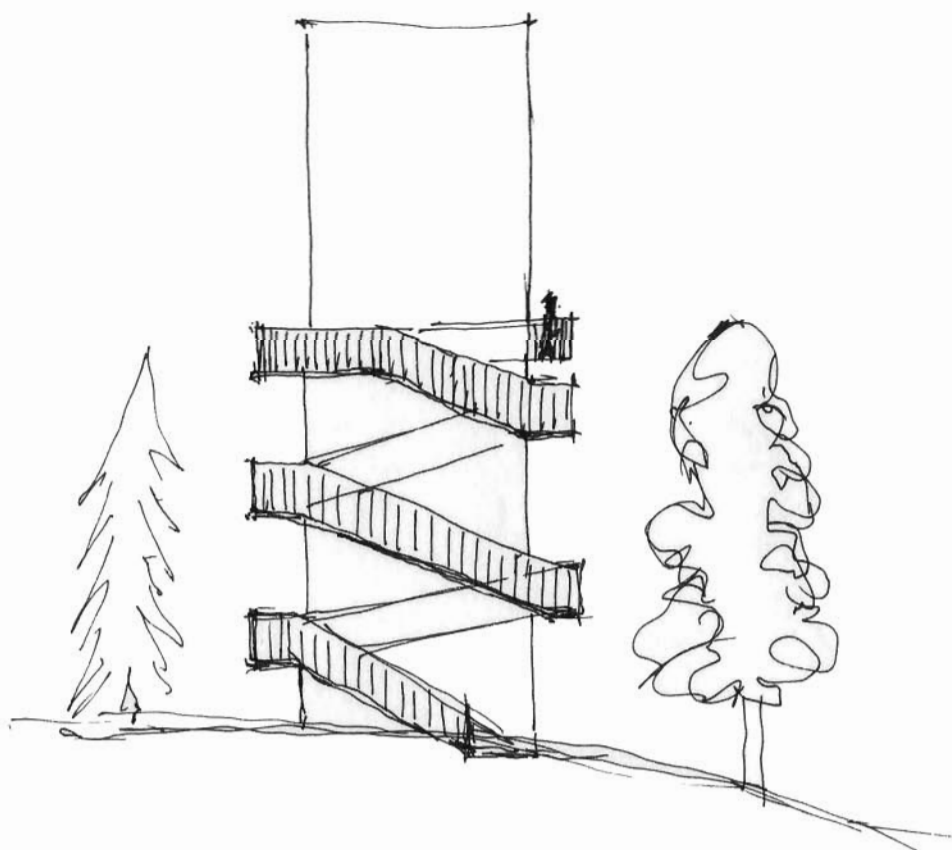
- LED YTVATTEN TILL DEPÅ-
OMRÅDET.

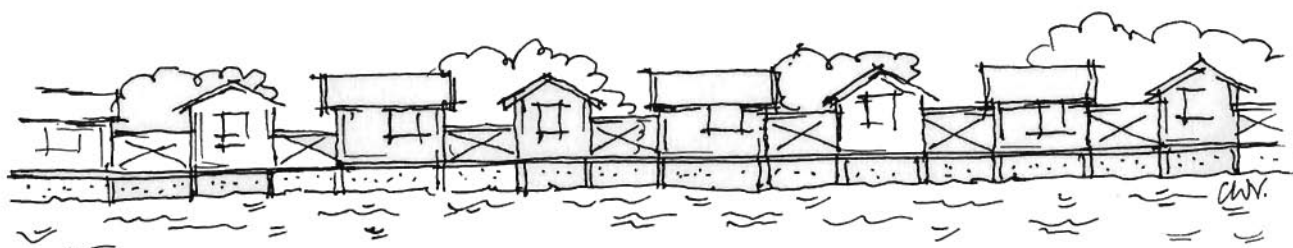
- CA 20% AV TRÄDEN SPARAS TILL PARKTRÄD.

- CA 80% PLANDERAS UT I ALLEER, PARKER OCH TRÄDGÅRDAR.

IDE' TILL UTSIKTSTORN
kring vattentornet.

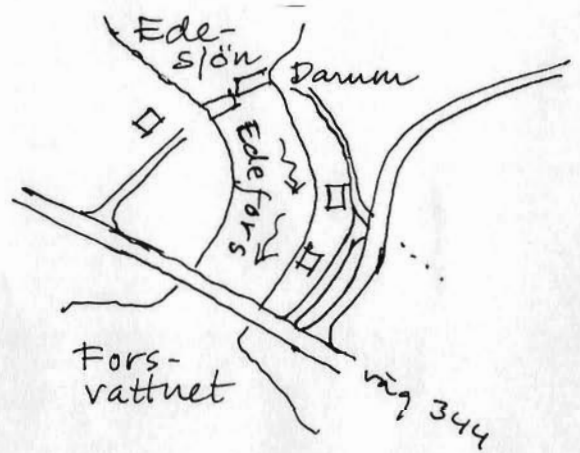

IDE' OCH UTFORMNING: Gunnar Englund
Hamnerdal

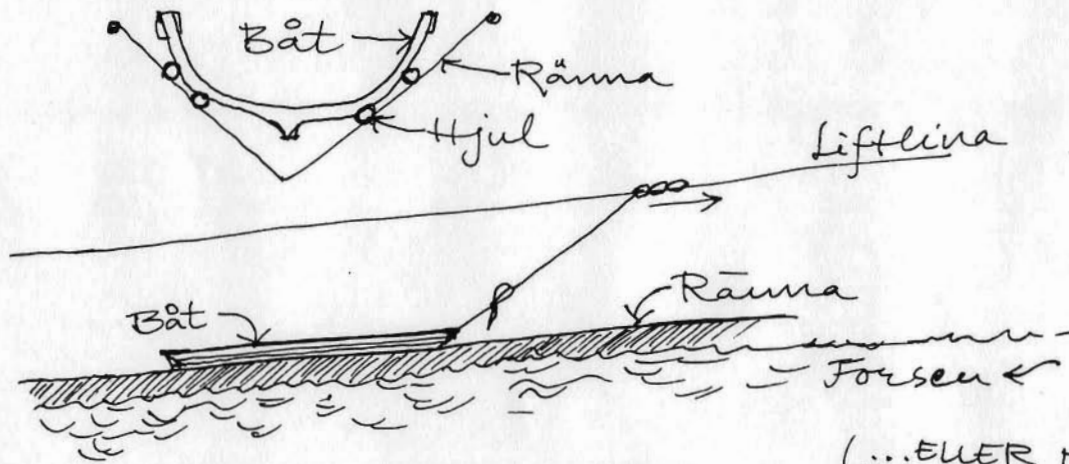
IDE' TILL CAMPINGSTUGOR.

IDE TILL 'OMVÄND FLOTTARRÄNNA' ELLER
'BÅT-LIFT' FÖR SAMMANBINDNING AV
SÖSYSTEMEN VID EDEFORS

Längd: ca 350 m.
Höjdskillnad: ca 3.5 m.

PRINCIP-IDE:

(...ELLER NÅGOT
LIKANDE...)

Hammerdal, Häradsvägen omkring 1900

Ägare Gunhild Zetterberg född Nordin, flickan på bilden är Gunhild 1 1/2 år.

Uppgifter: Tore Zetterberg, Hammerdal, 1987.

INSPIRATIONS-
EXEMPEL:
HUS I HAMMERDAL (JLM)

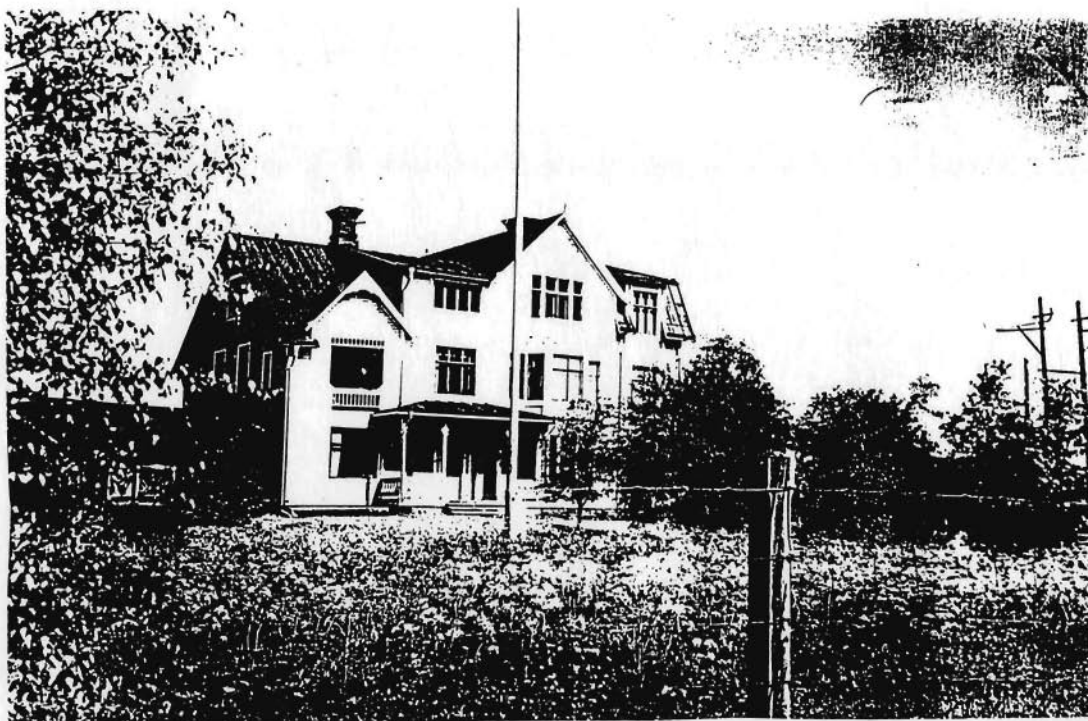
Konsum i Hamnerdal. Posten var också inrymd i huset.

Motiv från Hamnerdal med Handelsbanken och Hamnerdals hotell i bakgrunden. Bilden är tagen den 15 oktober 1932.

INSPIRATIONS-
EXEMPEL:
HUS I HAMNERDAL (JLM)

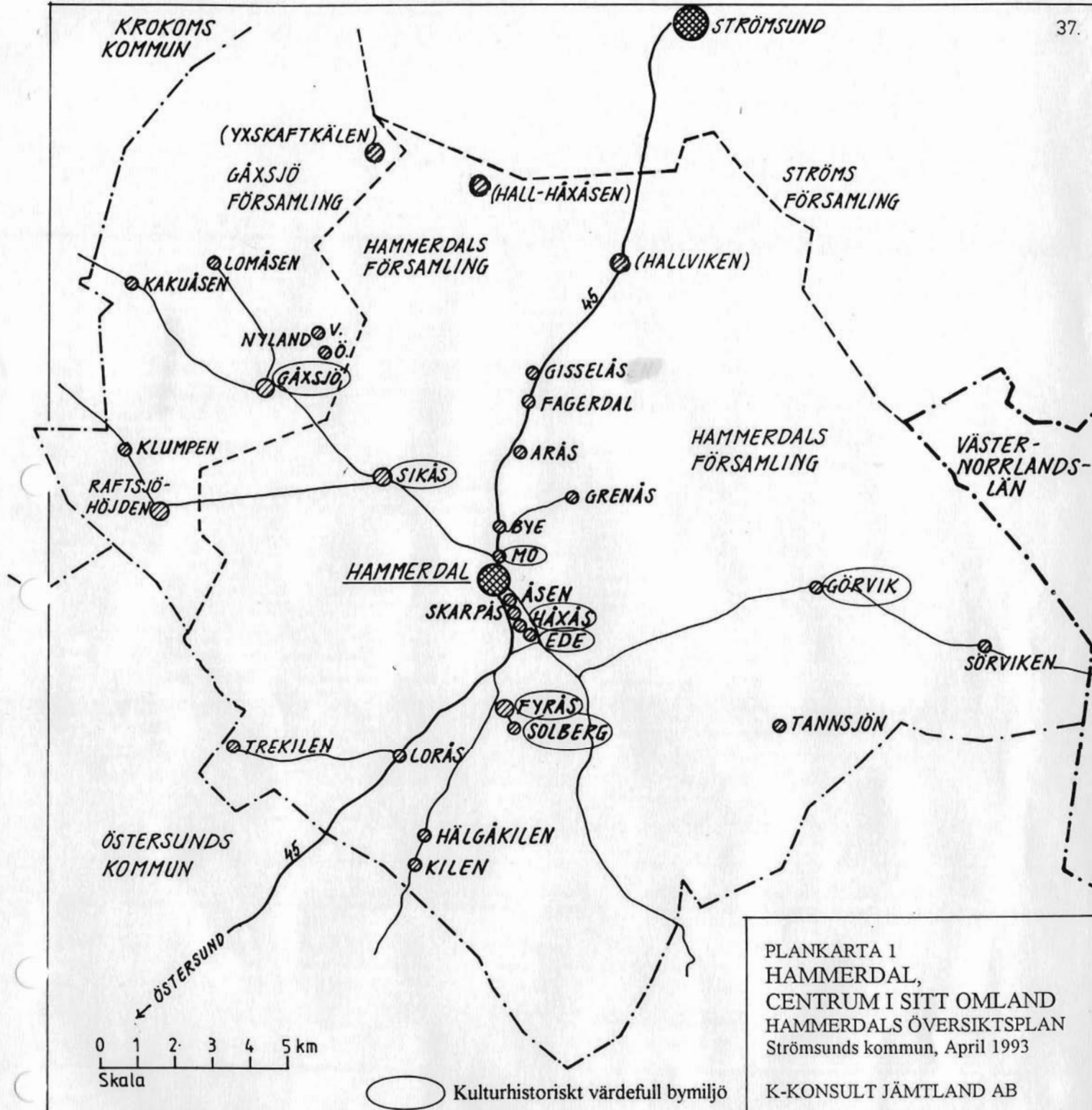
Hus i Hammerdal, byggt 1912 av Jönsson, rivet 1930. I huset nåde Hammerdals kommun sina lokaler. Även läkarmottagningen och veterinären var inrymd i huset.

Motiv från Hammerdal. I huset t v var det apotek fram till år 1932, nuvarande (1991) ägare är Karin Rodin. Huset t h byggdes 1910 av Hans Hansson och nuvarande ägare är Karin och Lars Lindroth.

INSPIRATIONS-
EXEMPEL!

HUS I HAMMERDAL (JLM)

PLANKARTA 1
HAMMERDAL,
CENTRUM I SITT OMLAND
HAMMERDALS ÖVERSIKTSPLAN
Strömsunds kommun, April 1993

K-KONSULT JÄMTLAND AB

HAMMERDALS OMLAND

I stort sett Hammerdals och Gåxsjö församlingar.

Hammerdal, byarna, skogarna, naturen och sjösystemen hör samman historiskt, näringsmässigt och funktionellt.

HAMMERDAL

Centrum i sitt omland, industri- och serviceort, kyrkby och inkörsport söderifrån i Strömsunds kommun. Arbetsplatser (industri, tjänsteföretag, kon-

tor m m), service (special- och dagligvaruhandel, skolor, hälsovård, banker, turism m m), bostäder (centralt i lägenhet eller villa).

Hammerdals funktion som lokalt centrum för service, arbetsplatser, turism, kultur m m utvecklas.

BYARNA

Jordbruksbyar oftast belägna på bördiga åsar. Bosättningar uppmuntras i både befintliga

och nya bostäder anpassade efter livet på platsen och miljön.

STRÖMSUND

Kommunal centralort. Gymnasieskola.

ÖSTERSUND

Länscentrum och viktig handels- och utbildningsort. Det är viktigt att utbildning och forskning med lokal förankring i länet utvecklas.

Bostäder främst genom kompletteringar. Lägenheter och äldre boende centralt.

Planteringar och uppsnygning genom hela samhället.

Mo skola bevaras - hantverksgård eller vandrarhem

Fortsatt genomfart genom samhället - vägrservat utgår - trafik-säkerhet och parkering åtgärdas

Odlingslotter

Orkidéträdgård

Centrum utvecklas - allsidigt utbud. Lokaler i bottenplan. Kombination med bostäder Trafikåtgärder

Camping, bad, båtar, kanoter och fiske till Svartviken och Svartviksudden

Konstmuseum i lokstallet

Bostäder och park på lång sikt

Verksamheter och industri utefter Järnvägs-gatan

Marknadsplats och hembygdspark. Kusdalen utvecklas

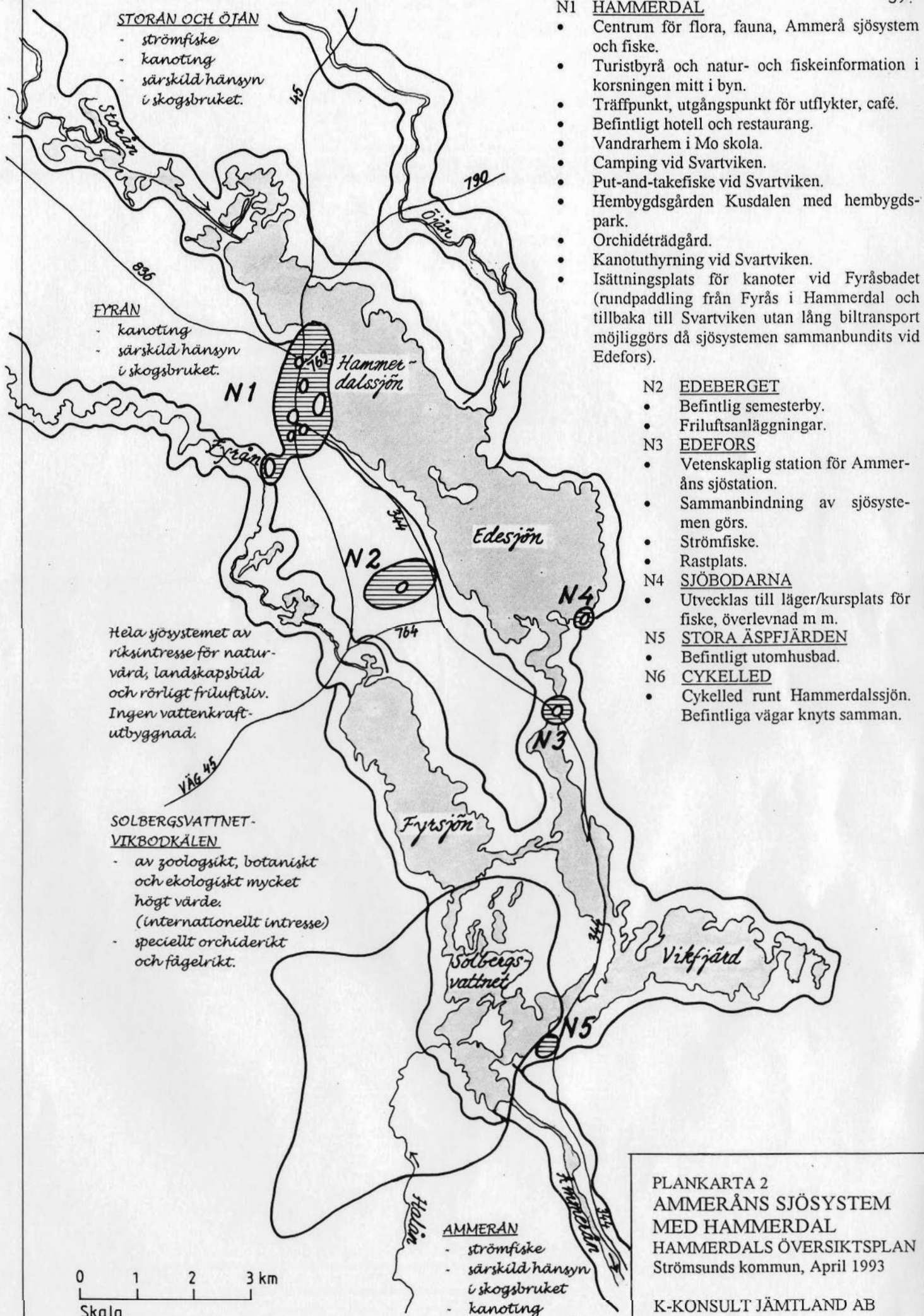
Golfträningsbana

Motor-, skoter- och fritidsgård då Fyråns bad och camping flyttas

Jordbruk och landsbygdsboende

ILLUSTRATION TILL
HAMMERDALSSAMHÄLLE
HAMMERDALSSAMHÄLLES ÖVERSIKTSPLAN
Strömsunds kommun, April 1993

K-KONSULT JÄMTLAND AB

ÖVERSIKTSPLAN FÖR HAMMERDAL

Ett förslag till översiktsplan över Hammerdal har varit utställt för granskning under sommaren 1994.

En sammanställning av inkomna yttranden och ett utlåtande över dessa redovisas här.

Planförslaget har delats i tre delar.

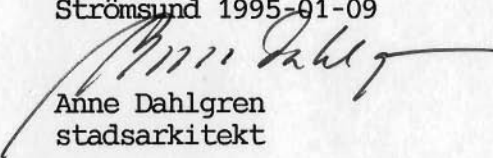
Del I och II ligger till grund för planens antagande.

Del III består av idéer kring tätortens utveckling, i huvudsak framtagna av Hammerdalsborna själva.

Del II kan sägas utgöra den "traditionella" översiktsplanen, med förslag till markanvändning.

Förslaget till markanvändning har dock till stora delar sin utgångspunkt i del III dvs "idédelen".

Strömsund 1995-01-09

Anne Dahlgren
stadsarkitekt

ÖVERSIKTSPLAN FÖR HAMMERDAL

Ett förslag till översiktsplan över Hammerdal har varit utställt under sommaren 1994

Ett antal yttranden har inkommit under utställningstiden.

KSAU -ingen erinran

Vägverket -ingen erinran

PRO-Hammerdal - Påtalar behov av mark avsedd för serviceboende med 10-20 lägenheter i centrala Hammerdal. (hänvisar till boendeutredningen) Ydströmska tomten mest lämplig med tanke på det centrala läget.

Hammerdals s-förening -Hänvisar till boendeutredningen och efterlyser centralt belägen tomtmark för serviceboende 10-20 lägenheter. Kommunen bör innan planen antas sammankalla boendeutredningen för en diskussion.

Plan- och bygglovkontoret

Översiktsplanen reserverar centralt belägen mark för bostäder, där även särskilda boendeformer är tänkbara.

Det finns möjligheter att förtäta inom kvarteren norr om stiftelsehusen och Camfore's kontorsbyggnad.

Vad gäller "Ydströmska tomten" har byggnaderna markerats som "kulturhistoriskt värdefulla".

I en illustration till planen föreslås att byggnaderna skall användas till kursgård med gårdsförsäljning och bostäder i övre våningen.

Förslaget får ses som en idé till användning av de befintliga husen.

Planens huvudsyfte för den här delen är att byggnaderna och miljön kring dessa bör bevaras i sin helhet eller till stora delar. Därför borde också ett serviceboende med varsam hantering av befintlig bebyggelse vara möjlig här.

Markering "kulturhistoriskt värdefull" byggnad har lyfts bort från huvudbyggnaden. Huset har efter ett antal år av misskötsel fått vissa skador som kan göra en renovering kostsam.

Skulle marken bli aktuell för t ex serviceboende kan en låsning till ett bevarande av befintligt hus innebära en begränsning av möjligheten till en bra helhetslösning av fastigheten.

Ambitionen att förnya i skala och byggnadsvolymer på ett med omgivningen förenligt sätt och att bevara gårdshus och växtlighet för att bibehålla karaktären kvarstår dock.

Frågan bör diskuteras mer ingående då byggnation blir aktuell.

Benqt Mårtensson

(H-dal 3:72) Som ägare till fastigheten (fd Liefabriken) framför M synpunkter på den i skissform föreslagna orchidéträdgården med damm.

M. planerar att rusta upp byggnaden, användning "småindustriändamål" (enligt gällande detaljplan) bör kvarstå.

"Liefabriken" och planteringar kanske kan samverka till en turistattraktion.

En dammanläggning enligt skissen riskerar att skada huset.

Plan- och bygglovkontoret

Den illustration som medföljer översiktsplanen visar trädgårdsanläggning och damm.

Genomförandet av en sådan idé måste naturligtvis föregås av diskussioner och noggranna undersökningar av markbeskaffenhet osv.

Anläggningen är till större delen belägen på kommunägd mark.

Del av anläggningen ligger på privatägd fastighet, den f.d. liefabriken. Det är inte möjligt att disponera tomten utan fastighetsägarens medgivande. Översiktsplanen anger inte någon förändring utifrån gällande detaljplan (småindustriändamål) inom den del av tomten där byggnaderna är placerade. (ca 1/3 av tomtmarken).

Om däremot hela tomten tas i anspråk för industriändamål (upplag mm) kolliderar detta med översiktsplanens intentioner.

En samverkan mellan kommunala intressen, enligt översiktsplanen och markägaren är nödvändig.

En komplettering av planförslaget har gjorts.

I beskrivningen som hör till plankartan tillkommer en mening där överenskomelse med markägaren hävdas och en eventuell samordning med verksamheten inom "liefabriken" påtalas, som villkor för ett genomförande enligt översiktsplanen.

Föreningen Hammerdals företagare

Hammerdals Turistförening

Riksväg 45 skall även i framtiden löpa genom Hammerdals tätort och ej få en ny sträckning.

En ny sträckning skulle försvåra för handel och näringsliv och leda till ett utarmat centrum med nya affärslokaliseringar utspridda längs med den nya sträckningen.

Plan- och bygglovkontoret

Ett genomförande av ny förbifart för riksvägen är inte aktuellt inom en 10-15-årsperiod.

Vägreservatet skall ändå enligt vägverket ligga kvar i översiktsplanen vid eventuellt framtida behov och om resurser kan ställas till förfogande.

Enligt länsstyrelsen kan "trafiklösningarna komma att motivera överväganden om prövning av detaljplaner med hänsyn till behovet av skydd för människors hälsa och säkerhet om reservatet lyfts bort.

Vägreservatet är beläget så nära centrum att en eventuell ny vägsträckning skulle behålla den visuella kontakten med Hammerdals centrum.

Kommunen har bedömt att det inte föreligger tillräckligt starka skäl att gå emot vägverket och länsstyrelsen i denna fråga.

Vägreservatet bör ligga kvar enligt det utställda planförslaget.

Jämtlands läns museum

Som kulturhistoriskt värdefulla byggnader bör också järnvägsstationen och järnvägsmagasinen markeras.

I aktuellt kulturmiljövårdsprogram för Strömsunds kommun uppmärksammas också medborgarhuset och kommunalhuset.

Dessa bör i planen markeras som kulturhistoriskt värdefulla byggnader.

Det bör framgå att dessa byggnader omfattas av PBL 3:12 samt att samråd skall ske med läns museet vid om- eller tillbyggnad av dessa byggnader.

Plan- och bygglovkontoret

Planförslaget har i huvudsak reviderats i enlighet med läns museets yttrande.

Magasinsbyggnaderna vid järnvägen har under en tid stått i förfall.

En av byggnaderna är nu aktuell för rivning.

Motiv för att hävda dessa byggnader som "kulturhistoriskt värdefulla" föreligger inte enligt kommunens mening.

Revideringar av planförslaget som föranleds av utställningsyttranden:
Revideringarna omfattar del II

Kompletteringar i beskrivningen:

Under "Beteckningar och områdesbeskrivningar till Hammerdals samhälle"
(plankarta 3)

- vid markering C2: Planens huvudsyfte för den här delen är att byggnaderna och miljön kring dessa bör bevaras i sin helhet eller till stora delar. Därför borde också ett serviceboende med varsam hantering av befintlig bebyggelse vara möjlig här.

Markering "kulturhistoriskt värdefull" byggnad har lyfts bort från huvudbyggnaden. Huset har efter ett antal år av misskötsel fått vissa skador som kan göra en renovering kostsam.

Skulle marken bli aktuell för t ex serviceboende kan en låsning till ett bevarande av befintligt hus innebära en begränsning av möjligheten till en bra helhetslösning av fastigheten.

Ambitionen att förnya i skala och byggnadsvolymer på ett med omgivningen förenligt sätt och att bevara gårdshus och växtlighet för att bibehålla karaktären kvarstår dock.

Frågan bör diskuteras mer ingående då byggnation blir aktuell.

- vid markering L1 Orchidéträdgård: Ett genomförande förutsätter samordning med fastigheten Hammerdal 3:72. Kontakt för samråd med fastighetsägaren skall tas i god tid.

- vid "kulturhistoriskt värdefull byggnad".....sid 16 :att byggnaderna omfattas av PBL kap 3 § 12 samt att samråd skall ske med länsmuséet vid om- eller tillbyggnad.

Kompletteringar, revidering av plankartan:

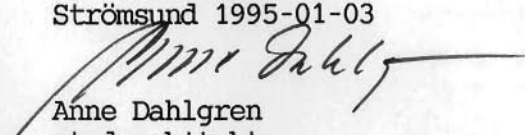
Markeringar för kulturhistoriskt värdefull byggnad har tillförts för:

- järnvägsstationen
- kommunalhuset
- medborgarhuset

Markering för kulturhistorisk värdefull byggnad lyfts bort för:

- huvudbyggnad på "Ydströmska tomten"

Strömsund 1995-01-03

Anne Dahlgren
stadsarkitekt